
YEREL YÖNETİMLERDE
GÜNCEL HUKUKİ SORUNLAR VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
ÇALIŞTAY RAPORU

YEREL YÖNETİMLERDE
**GÜNCEL HUKUKİ SORUNLAR VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**
ÇALIŞTAY RAPORU

Mart 2018

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
KAMULAŞTIRMA VE KAMULAŞTIRMASIZ EL ATMA.....	9
İMAR UYGULAMALARI VE KENTSEL DÖNÜŞÜM.....	17
BELEDİYE GELİRLERİ	21
İHALE MEVZUATI.....	27
TOPLU SÖZLEŞMELER VE SOSYAL DENGELERİN TAZMİNATLARI	31
BELEDİYELERİN YARGI HARCİ YÜKÜ	37
KAMU HUKUKÇULARI	41
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	49
RAPORA KATKI SAĞLAYANLAR	55

GİRİŞ

Marmara Denizi'ne ve boğazlara kıyısı olan 45 belediye, tek tek belediyelerin sınırlarını aşan çevre sorunlarına çözüm bulmak ve Marmara Denizi'nin kirlenmesini önlemek amacı ile 1973 yılında bir araya gelerek ortak hareket etme kararı almıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 7. Faslı (133-148. maddeleri) çerçevesinde "birlik" kurulması kararlaştırılmıştır. Marmara Belediyeler Birliği, 2 yıllık bir hazırlık sürecinden sonra, 25 Nisan 1975 tarihinde "Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği" adıyla kurulmuştur. Birliğin merkezi, başlangıçta İzmit olarak kabul edilmiş; 25 Mayıs 1977 tarihinde yapılan Birlik Genel Kurulu kararı ile İstanbul'a taşınmıştır. Birliğin adı 30 Nisan 2009 tarihinde "**Marmara Belediyeler Birliği**" olarak değiştirilmiştir.

Marmara Belediyeler Birliği, Türkiye'de demokratik yerel yönetim hareketinin gelişmesi, belediyelerin yetki ve kaynaklarının artırılması, yerel yönetimlerde çevre bilincinin geliştirilmesi, belediyelerin ortak sorunlarına işbirliği içinde çözüm bulunması, büyükşehir belediyelerinin kurulması, belediyelerin uluslararası yerel yönetim kuruluşlarında temsili gibi konularda öncülük yapan, bölgesel ölçekte, Türkiye'nin en eski ve kapsamlı bölgesel belediyeler birliğidir.

MBB, kuruluşundan bu yana, değişik siyasi partilerden seçilmiş belediye başkanları ve meclis üyeleri arasında, uzlaşma ve birlikte çalışma kültürünün oluşmasında ve belediyeler arasında işbirliğinin gelişmesinde önemli roller üstlenmiştir. Eğitim, danışmanlık, yerel yönetim kütüphanesi, yerel diplomasi, dergi ve kitap yayını, bilimsel etkinlikler, koordinasyon ve işbirliği, göç ve uyum çalışmaları, çevre, kurumsal kapasite geliştirme ve şehir gibi alanlarda önemli çalışmalar yapmaya, devam etmektedir.

MBB, Türkiye'de ve dünyada meydana gelen güncel değişiklikleri yakından takip eden dinamik ve tecrübeli ekibi ile yerel yönetimlerin bu alanlardaki sorunlarını tespit etmekte ve bunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmektedir. MBB teknik, hukuk, finans ve yönetim alanlarında hazırlamış olduğu fizibilite ve çalıştay raporları, düzenlediği eğitimler ve sunduğu kurumsal gelişim hizmetlerinde bu anlamda öncü bir bölgesel birlik olma özelliğini taşımaktadır.

Bu amaçla kurulan MBB Hukuk Platformu, üye belediyelerimizin hukuk müşavirlerini, hukuk işleri müdürlerini ve avukatlarını her ay periyodik olarak gerçekleştirdiği toplantılarla bir araya getirmektedir. Hukuk platformu toplantılarında, yerel yönetimlerin ve

MBB'nin görev alanına giren konularda inceleme yapmakta, mevzuat ve uygulamadan kaynaklanan sorunları belirleyerek çözüm önerileri sunmaktadır. Platform üyeleri, belediyelere yönetilen davaları ve bu davaları yürütürken karşılaştıkları problemleri ve nihai mahkeme kararlarını paylaşarak emsal oluşturacak şekilde bilgi ve deneyim aktarımında bulunmaktadır. Ayrıca yerel yönetimlerin tabi olduğu güncel mevzuatın değerlendirmesini yapmakta ve mevzuata ilişkin çalışmalarını takip ederek, belediyelerin sorunlarını ileten öneri ve teklifler hazırlamakta ve ilgili mecralarda sunmaktadır.

MBB Hukuk Platformu, kurulduğu 2015 yılından 2016 Haziran ayına kadar gerçekleştirdiği bu toplantılar sonucu ortaya çıkan sorunları değerlendirmek ve çözüm önerileri sunmak üzere 1 Haziran 2016 yılında ilk çalıştayı gerçekleştirmiş ve bir rapor meydana getirmiştir. Bu rapor, yasal değişikliklerde dikkatlerine sunulmak üzere İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir. Ayrıca çalışmaya katılmayan üye belediyelerimizle de paylaşılan rapor, güncel sorunlar ve çözüm önerilerine farklı yaklaşımları ile diğer belediyelerimize temas etmiştir.

Bu çerçevede MBB Hukuk Platformu, belediyelerin öncelikle hukuk birimlerinin, devamında diğer birimlerinin uygulamada karşılaştıkları süregelen ve ileride yaşanması muhtemel sorunları gidermek, mevcut yasal düzenlemelerde bulunan eksiklerin tespit ederek çözüm önerileri sunmak amacıyla II. Hukuk Çalıştayı'nı 28 Mart 2018 tarihinde, iki oturum şeklinde ve tam gün süren bir programla gerçekleştirmiştir.

İlk çalıştayı 1 Haziran 2016 tarihinde gerçekleştiren platform, ikinci çalıştayı yapılabacağı tarihe kadar olan tüm güncel gelişmeler ışığında, ilk çalıştay raporunda yer alan **"Kamulaştırma ve Kamulaştırmaz El Atma, İmar Uygulamaları ve Kentsel Dönüşüm, Belediye Gelirleri ve Kamu İhale Mevzuatı"** konularını yeniden gözden geçirerek genel bir değerlendirme yapmış, I. Çalıştayda temas edilmiş sorunlara yasal değişikliklerle çözüm bulunduğu gözlemlenmiş ve fakat bazı problemlerin hali hazırda devam ettiği görülmüştür. Mevcut hukuki durumun eksik yönleri yeniden ele alınmış, çeşitli çözüm önerileri belirlenmiştir. Yerel yönetimlerde temel olarak sorun teşkil eden bu konu başlıklarının tabi olduğu hukuksal mevzuattan yola çıkılarak, hukukçuların belediyelere yöneltilen davalarda karşı karşıya geldikleri zorluklar ve uygulamada yaşanan problemler yuvarlak masa toplantıları şeklinde düzenlenen çalıştayda dile getirilmiştir.

Çalıştayı ikinci oturumunda ise, **"Toplu Sözleşmeler ve Sosyal Denge Tazminatları, Belediyelerin Yargı Harcı Yükü, Kamu Hukukçuları"** konu başlıklarında güncel mevzuat değerlendirilmiş, mevzuatın sağladığı koruma kabiliyetindeki yetersiz kalan noktalara değinilmiş ve yerel yönetimlerin sıklıkla problem yaşadığı bu konular üzerinde tartışılarak öneri metinleri belirlenmiştir. Sonuç olarak belediyelere ilişkin temel mevzuatın yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulan konular çözüm önerileri ve teklifleri ile ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalıştay İstanbul İlçe belediyelerinin hukuk müşavirleri, hukuk işleri müdürleri ve avukatlarından 67 hukukçu ile gerçekleştirilmiştir. Program süresince belirlenen temel konu başlıkları altında mevcut hukuki durumlar yeniden değerlendirilmiş, deneyimler ve yapılan faaliyetler paylaşılmış ve çözüm önerileri geliştirilmiştir. Çalıştay sonucu ortaya çıkan öneri, teklif ve metinler bir araya getirilerek ilk çalıştayda olduğu bir rapor oluşturulmuştur. MBB Hukuk Platformu Yerel yönetimlerde Güncel Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri II. Hukuk Çalıştayı raporu başlığı ile ilk raporda olduğu gibi yasal değişikliklerde dikkatlerine sunulmak üzere İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ve diğer üye belediyelerimizle paylaşılacaktır.

Bu raporun hazırlanmasında emeği geçen, mesaisini tüm gün süren bu çalışmaya özgüleyen tüm katılımcılarımıza çok teşekkür eder, yerel yönetimleri ilgilendiren mevzuata ve belediye hukukçularına faydalı olmasını temenni ederiz.

MBB Hukuk Platformu

KAMULAŞTIRMA VE KAMULAŞTIRMASIZ EL ATMA

“ Kamulaştırma, kamulaştırmasız el atma ve özellikle İdari yarı-
gıda görülen hukuki el atma davalarında hazırlanan bilirkişi
raporları eksik ve yetersizdir.

Söz konusu davaların yargılamalarında bilirkişiler tarafından düzenlenen raporların ihtiyacı karşılamaması dava sürecini olumsuz etkilemektedir. İmar uygulamaları nedeniyle bedel artırım davalarında, **7 Eylül 2016 tarih, 6745 sayılı Yatırımların** Proje Bazında Desteklenmesi **ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun**¹ bedel hesabına ilişkin uygulamaları her bilirkişi raporunda farklılık arz etmekte ve güncel çarpanlar keyfi olarak belirlenmektedir. 6745 sayılı kanundan önceki raporlarda takdir edilen bedellerle, kanundan sonra belirlenen bedeller arasında fark bulunmakta bedeller daha yüksek takdir edilmektedir. Bazı davalarda birbirine yakın ve benzer özellikteki taşınmazlar hakkında çok farklı kıymet takdirleri yapılmakta, aynı bilirkişiler tarafından çok farklı değerler tespit edilmektedir. Taşınmazın el atıldığı tarih baz alınarak değerlendirme yapılması gerekirken, kamulaştırmasız el atma tarihinden çok sonraki örneklerle bilirkişi raporları düzenlenmektedir. Bilirkişilerin dava konu-

1 **MADDE 33 – 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.**

“EK MADDE 1 – Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldırarak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yapılır. Bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması hâlinde taşınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6. maddesindeki uzlaşma sürecini ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmadan sorumlu idare aleyhine idari yarıgıda dava .

Birinci fıkra uyarınca dava açılması hâlinde taşınmazın ya da üzerinde tesis edilen irtifak hakkının dava tarihindeki değeri, mahkemece; bu Kanunun 15 inci maddesine göre bilirkişi incelemesi yapılarak, taşınmazın hukuken tasarrufunun kısıtlandığı veya fiilen el konulduğu tarihteki nitelikleri esas alınmak suretiyle tespit edilir ve taşınmazın veya taşınmazın idare adına tesciline veya terkinine hükmedilir.

Bu madde kapsamında kalan taşınmazlar hakkında açılacak dava ve takiplerde, bu Kanunun geçici 6 ncı maddesinin üçüncü, yedinci, sekizinci ve on birinci fıkrâ hükümleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılan ancak henüz karara bağlanmayan veya kararı kesinleşmeyen davalara bu madde hükümleri, kesinleşen ancak henüz ödemesi yapılmayan kararlar hakkında ise geçici 6 ncı maddenin üçüncü, sekizinci ve on birinci fıkrâ hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun geçici 6. maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca ayrılması gereken yüzde iki oranındaki ödenekler, yüzde dört olarak ayrılır. İlave olarak ayrılan yüzde iki oranındaki ödenekler, münhasıran bu ek madde ile geçici 11 inci ve geçici 12 nci maddeler kapsamında yapılacak ödemelerde kullanılır. Yapılacak ödemelerin toplam tutarının ilave olarak ayrılan ödeneğin toplamını aşması hâlinde, ödemeler, en fazla on yılda ve geçici 6. maddenin sekizinci fıkrası hükmüne göre yapılır.”

su taşınmazın değerlerini aynı bölgelerde bile farklı şekilde belirlemeleri, bilirkişi atama konusunda mahkemelerin hep aynı bilirkişi grubunu tayin

etmeleri ve bu bilirkişilerin mesleki yeterlilik ve tecrübelerinin eksik oluşu düzenledikleri raporlara yansımaktadır. İnternet emlak sitelerinden alınan fiyatlar emsal olarak kullanılmakta, somut ve değerlendirmeye elverişli verilerin kullanılmaması sonucu bilirkişilik müessesesine duyulan güven sarsılmaktadır. Gayrimenkul değerlendirme uzmanlarının raporları teknik verilerden uzak ve değer odaklı olabilmektedir. Bu sebeplerle; idari yargıda bilirkişi seçimleri daha özenli bir şekilde yapılmalıdır. Bilirkişilerin niteliği, tayini ve taşınmaz değerlendirme esaslarında kullanım şeklinin, cinsinin, emsal değer form örneklerinin, daha belirgin hale getirilmesi gerekmektedir. **8 Kasım 1983 tarih, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda** bilirkişiler ile ilgili maddenin daha dikkatli bir şekilde uygulanması sağlanmalıdır. Burada konuya ilişkin AYM kararlarının değerlendirilerek hareket edilmesi önem arz etmektedir. **24 Kasım 2016 tarih, 6754 sayılı Bilirkişilik Kanununa** göre bilirkişilerin sicile kaydı, niteliği, uzmanlıkları, verecekleri raporların nitelik ve kalitesi ile bu hususların takibine yönelik hususlara yer verilmiş olsa da uygulamada aynı sorunlar yaşanmaya devam etmektedir. Bu nedenle 2942 sayılı kanunun 11. Maddesi² ile 15. Maddesi³ ve ek madde 1'e göre bilirkişiler tarafından yapılacak değerlendirmede

2 "Kamulaştırma bedelinin tespiti esasları: Madde 11 – (Değişik: 24/4/2001 - 4650/6 md.) 15 inci madde uyarınca oluşturulacak bilirkişi kurulu, kamulaştırılacak taşınmaz mal veya kaynağın bulunduğu yere mahkeme heyeti ile birlikte giderek, hazır bulunan ilgilileri de dinledikten sonra taşınmaz mal veya kaynağın;

a) Cins ve nevini,

b) Yüzölçümünü.

c) Kıymetini etkileyebilecek bütün nitelik ve unsurlarını ve her unsurun ayrı ayrı değerini,

d) Varsa vergi beyanını,

e) Kamulaştırma tarihindeki resmi makamlarca yapılmış kıymet takdirlerini,

f) Arazilerde, taşınmaz mal veya kaynağın (...)mekii ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net gelirini.

g) Arsalarda, kamulaştırılma gününden önceki özel amacı olmayan emsal satışlara göre satış değerini,

h) Yapılarda, (...)resmi birim fiyatları ve yapı maliyet hesaplarını ve yıpranma payını,

ı) Bedelin tespitinde etkili olacak diğer objektif ölçüleri,

Esas tutarak düzenleyecekleri raporda bütün bu unsurların cevaplarını ayrı ayrı belirtmek suretiyle ve ilgililerin beyanını da dikkate alarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kabul edilen değerlendirme standartlarına uygun, gerekçeli bir değerlendirme raporuna dayalı olarak taşınmaz malın değerini tespit ederler.

(4) Taşınmaz malın değerinin tespitinde, kamulaştırmayı gerektiren imar ve hizmet teşebbüsünün sebep olacağı değer artışları ile ilerisi için düşünülen kullanma şekillerine göre getireceği kâr dikkate alınmaz. Kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı tesisinde, bu kamulaştırma sebebiyle taşınmaz mal veya kaynakta meydana gelecek kıymet düşüklüğü gerekçeleriyle belirtilir. Bu kıymet düşüklüğü kamulaştırma bedelidir."

3 "Bilirkişiler Madde 15 – (Değişik: 3/11/2016-6754/39 md.) Bu Kanun uyarınca mahkemelerde görevlendirilen bilirkişiler, bilirkişilik bölge kurulları tarafından hazırlanan listelerden seçilir ve bunlar hakkında Bilirkişilik Kanunu ve 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ilgili maddeleri uygulanır.

Kamulaştırmaya konu olan yerin cins ve niteliğine göre en az üç kişilik bilirkişi kurulunun oluşturulması zorunludur. Bilirkişilerden birinin taşınmaz geliştirme konusunda yüksek lisans veya doktora yapmış uzmanlar ya da 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre yetkilendirilen gayrimenkul değerlendirme uzmanları arasından seçilmesi zorunludur. Gayrimenkul değerlendirme uzmanları bakımından, bilirkişiliğe kabul için aranan temel eğitim alma ve fiilen beş yıl görev yapma şartları; yüksek lisans veya doktora yapmış uzmanlar bakımından ise fiilen beş yıl görev yapma şartı aranmaz ve bu uzmanlar kayıtlı oldukları bilirkişilik bölge kurulunun yargı çevresiyle sınırlı olmaksızın görevlendirilir.

Bilirkişilerin uzmanlık alanları, kamulaştırılacak taşınmazın niteliği göz önüne alınarak belirlenir.

Bilirkişi kurulu, taşınmaz malın değerini 11. ve 12. maddelerde yer alan hükümlere göre tayin ve takdir ederek gerekçeli raporunu on beş gün içinde mahkemeye verir. Bilirkişilerce yapılan değer tespitinde, idare tarafından belgelerin mahkemeye verildiği gün esas tutulur."

dikkat edilecek kriterlerle uyulacak usul ve esasların bir yönetmelikle belirleneceğine dair bir hüküm veya fıkra eklenmeli ve çıkarılacak yönetmelikte farklı uygulamaların önüne geçecek şekilde somut ölçüler belirlenmelidir. Bu şekilde özellikle emsal uygulamasında uygulama birliği sağlanabilir. Bu yönetmeliğin çıkarılmasında ilgili davaların yoğun olduğu kurumlardan ve İç İşleri Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığının görüşleri alınarak; çevre ve şehircilik bakanlığı tarafından çıkarılacak çerçeve yönetmelikle bu soruna çözüm getirileceği önerilmektedir.

“ Bedel tespiti ve artırımı davalarında kanunda belirlenmiş olan 4 aylık süre çok kısadır.

Kamulaştırma davalarında taraf teşkilinin sağlanabilmesi için tebligat, ilan ve birden fazla yapılan keşiflerle beraber dava süreci çok uzamaktadır. **2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa** göre⁴ bedel tespiti için açılan davanın 4 ay içinde bitirilememesi durumunda; dördüncü aydan karar tarihine kadar faiz işletilmektedir. Davalar 4 ay süresince bitirilemediğinden kurumlar faiz yükü altında kalmaktadır. Faizin tahsili amacı ile icra takibi başlatılmakta, ikinci defa bedel yatırıldığında bürokrasi artmaktadır. Bu konuda yapılması gereken, 4 aylık sürenin arttırılarak en az 6 aya çıkarılması; sürenin taraf teşkilinin sağlanmasından itibaren başlatılması ve dava sonucu tespit edilen bedelin emlak vergi değerine endekslenmesi (3 katı vs.) için düzenleme yapılmalıdır. Buna ek olarak faiz başlangıcı için bir süre öngörülecek ise bloke kararı verilirken mahkemece bloke tarihine kadar işleyecek faizi ile birlikte bloke yapılmasına karar verilmeli ve sonradan ilave faiz için takip yapılmasının önüne geçmek gerekmektedir.

Öneri:

“Kamulaştırma Kanunu madde 10 uyarınca açılan bedel tespit ve tescil davasında taraf teşkili sağlandıktan sonra 6 ay (4 ay) içinde sonuçlanmaması halinde, 6. aydan (4.aydan) depo edileceği tarihe kadar yasal faiz işletilir ve mahkemece taşınmazın bedeli ile birlikte faizin de depo edilmesi yönünde karar verilir.”

⁴ “Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili

Madde 10 – (9) (Ek fıkra: 11/4/2013-6459/6 md.) Kamulaştırma bedelinin tespiti için açılan davanın dört ay içinde sonuçlandırılmaması hâlinde, tespit edilen bedele bu sürenin bitiminden itibaren kanuni faiz işletilir.”

“ **Bedel tespiti ve tescil davaları ile kamulaştırmasız el atma davalarında tapudaki kayıtlar ile nüfustaki kayıtlar çelişmekte, tescil işlemleri yapılamamaktadır.** ”

Bedel tespiti ve tescili davaları devam ederken, tapuda kayıtlı olan malik değişince tescil konusunda sıkıntı yaşanmaktadır. Mahkemenin tapu kayıtlarını tapu müdürlüğünden isteyerek dava konusu parselle ilişkin eksik malik bulunması durumunda o kişi veya kişileri davaya dahil etmesi gerekmektedir. Ayrıca mahkeme kararının tescili amacıyla tapu müdürlüğüne ibrazı aşamasında tescili kolaylaştırıcı bir yasal düzenlemenin yapılması gerekmektedir. Kamulaştırma davalarında ve özellikle kamulaştırmasız el atma davalarında tescil için kararın kesinleşmesi beklenmektedir. Ancak dava ilk açıldığında mahkemece alınan tapu kaydında dava sürecinde değişiklikler olabilmektedir. Örneğin davacı tarafından taşınmaz satılarak mülkiyet el değiştirmekte ve maalesef tapu müdürlüğü mahkemeleri bu konuda vaktinde bilgilendirmemektedir. Bazen de tapu ve kadastro müdürlüklerince tapu ada, parsel bilgilerinde veya yüz ölçümünde düzeltmeler yapılmakta ve yine bu durumda da çoğu zaman mahkemeye bu veriler iletilmemektedir. Sonuçta ilamda yazılı bilgilerle örtüşmeyen tapu bilgileri sebebiyle tescil mümkün olmamaktadır. Çözüm olarak, yasal düzenleme yapılarak kamulaştırma davası açıldıktan ve tapu kaydı bilgisi mahkemece istendikten sonraki süreçlerde tapuda yapılacak her türlü değişiklik ve düzeltme mahkemeye süresinde bildirilmelidir. Tapu kaydı üzerinde malik tarafından bir tasarrufta bulunulması ise mahkemenin iznine bağlanmalıdır. İzin prosedürü mahkemenin kesin bilgilendirilmesi sonucunu sağlayacaktır. Tapu kaydındaki düzeltmelerin de aynı prosedüre bağlanarak mahkemenin bilgilenebilmesi sağlanmalıdır. Bu hususlarda yasal düzenleme yapılincaya kadar da mahkemelerce belirtilen hususlarda gerekli tedbirlerin alınması ve ilgili yerlere müzekkerelerin yazılması için çaba gösterilmelidir.

“ **Kamulaştırma davalarında dava konusu taşınmazla ilgili olarak davalıdır şerhi mahkeme tarafından gecikmeksizin tapu kaydına işletilmelidir.** ”

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda dava esnasında dava konusu taşınmazın satışına engel bir hüküm bulunmamaktadır. Kamulaştırmanın özünde yatan kamu yararı düşüncesi ile kamulaştırma kararı alınmaktadır. Tarafların anlaşamayıp ihtilafa düşmesi sonucu açılan kamulaştırma davasında öncelikle bu davaya konu taşınmaz ile ilgili olarak mahkemenin tapu müdürlüğüne yazı yazmak suretiyle taşınmazın satışının yapılmaması hususunda bilgilendirme yapması gerekmektedir. İdarece usulüne uygun olarak alınan kamulaştırma kararının ivedilikle tapuya bildirilmesi ile tapu kayıtlarına aynı gün içerisinde işlenmesi zorunlu olmalıdır. Bu kamulaştırma şerhinin tesis tarihinden itibaren,

Kamulaştırma Kanunu madde 10'a göre veya idari yargıda oluşabilecek kamulaştırma işleminin iptali istemli davalarda dahi ilgili yargı birimince tapu müdürlüğüne "Davalıdır" şerhi için uygun bildirim yapılmalıdır. Tapu kayıtlarında, mülkiyetin devrini önleyici nitelikteki tedbir kararları ancak Asliye Hukuk Mahkemelerinin yetkisindedir. Bu nedenle kamulaştırma kararı bir anlamda "kesinleşmiş" ise, kamulaştıran idarenin taşınmaz için "Geçici Hukuki Koruma" anlamındaki İhtiyati Tedbir talepleri ile Kamulaştırma Kanunu madde 10 çerçevesinde açılan davalarda satış veya devirleri önleyici kısıtlayıcı tedbir taleplerinin mahkemelerce kabulünün uygun olacağı tespit edilmiştir.

Öneri:

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 10. Maddesine aşağıdaki şekilde bir fıkra eklenmelidir:

"Mülkiyet kamulaştırmalarında bu maddeye göre açılan bedel tespiti ve tescil davaları ile ek madde 1'e göre açılan kamulaştırmaz el atma davalarında dava açıldığı hususu mahkemece ilgili tapu müdürlüğüne bildirilir."

“ Haciz yasağı uygulamalarında 1983 yılı öncesi ve 1983 yılı sonrası ayrımı kaldırılmalıdır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu⁵ ile getirilen haciz yasağı hakkındaki uygulamalarda 1983 yılı öncesi ve 1983 yılı sonrası ayrımı yapılmaktadır. 1983 sonrası el atmalarda haciz yasağı dikkate alınmamaktadır. Yargıtay kararlarında haciz yasağı yoksa haciz konulması yönünde karar vermektedir. Haczin fekki davalarında da mahkemeler farklı kararlar verebilmektedir. **3 Temmuz 2005 tarih, 25874 sayı, 5393 sayılı Belediye Kanunu**'nun ilgili hükmünün⁶ yorumlanmasında haciz yasağı konusunda 1983 öncesi ve sonrası ayrımının kaldırılması ve her iki dönem için de haciz yasağı ilkesinin uygulanması gerekmektedir.

5 "Kamulaştırılmaksızın kamu hizmetine ayrılan taşınmazların bedel tespiti(1) Geçici Madde 6 – (Ek: 18/6/2010-5999/1 md.; Değişik: 24/5/2013-6487/ 21 md.) Kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış veya kamulaştırması hiç yapılmamış olmasına rağmen 9/10/1956 tarihi ile 4/11/1983 tarihi arasında fiilen kamu hizmetine ayrılan veya kamu yararına ilişkin bir ihtiyaca tahsis edilerek üzerinde tesis yapılan taşınmazlara veya kaynaklara kısmen veya tamamen veyahut irtifak hakkı tesis etmek suretiyle malikin rızası olmaksızın fiili olarak el konulması sebebiyle, mülkiyet hakkından doğan talepler, bedel talep edilmesi hâlinde bedel tespiti ve diğer işlemler bu madde hükümlerine göre yapılır. Bu maddeye göre yapılacak işlemlerde öncelikle uzlaşma usulünün uygulanması dava şartıdır."

6 "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları Madde 15- (10) (Ek fıkra: 10/9/2014-6552/121 md.) İcra dairesince haciz kararı alınmadan önce belediyeden borca yeter miktarda haczedilebilecek mal gösterilmesi istenir (...). On gün içinde yeterli mal beyan edilmemesi durumunda yapılacak haciz işlemi, alacak miktarını aşacak (...) şekilde yapılamaz."

Öneri:

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu geçici madde 6'ya bir fıkra eklenmelidir:

"Bu maddenin 7. ve 11. Fıkrası hükümleri 4/11/1983 tarihinden sonra açılan dava ve icra takiplerinde de uygulanır."

“ Kamulaştırmасız el atma davalarında mahkeme kararı kesinleşmeden icra takibi yapılırken, tescil yapılamamaktadır.

Mahkeme kararı kesinleşmeden icraya konulduğunda belediyeler büyük meblağlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu icra işlemi sonucunda belediyelere uygulanan hacizler gereği, hacizlerin kaldırılması için idare harekete geçtiğinde hacizlerin kalkması minimum 4 ile 8 aylık süreyi bulmaktadır. Bu durum belediye bütçesini kullanmaya engel olmaktadır. Bu konuda yapılacak icra takiplerinde mahkeme kararının kesinleşmesinin beklenmesi gerekmektedir. İdareler bazı durumlarda kamulaştırmасız el atmayı ortadan kaldıran bir takım tedbirler almakta ve bu tedbirler ilk derece mahkemesi sürecini aşabilmektedir. Bu sebeple kamulaştırmасız el atma davası sonucunda mahkemece hükmedilen bedelin ödenmesi ve ilamın infazı da kararın kesinleşmesi sonucuna bağlanmalıdır. Mahkeme kararı kesinleşmeden icra takibi ve tahsilatın yapılmasının önüne geçilmelidir. Ayrıca dosyanın belediyece temyiz edilmesi halinde otomatik olarak icranın geri bırakılması veya teminat istenmemesi çözüm olarak yer alabilir.

Öneri:

Kamulaştırma Kanununun geçici 6. Maddesi ile ek madde 1'e aşağıdaki şekilde bir fıkra eklenmelidir:

"Kamulaştırmасız el atma davaları sonucunda mahkemelerce karara bağlanan bedeller icraya konulmadan önce idareden yazılı olarak talep edilir. Bu talepten itibaren 30 gün içinde bedellerin ödenmemesi halinde mahkeme kararı genel hükümlere göre infaz edilir."

“ Yeşil alan, rekreasyon alanı, ibadet, eğitim, sağlık gibi tesis alanları ile ilgili hukuki el atma davaları belediyelere yöneltilmektedir.

İbadet, eğitim, sağlık, spor gibi yerlerin imar planlarında bu amaca ayrıldığı gerekçesi ile belediyeler, açılan hukuki el atma davalarında sorumlu tutulmaktadır. Bu gibi yerlerle ilgili kamulaştırmасız el atma davalarında başka kamu idarelerinin yetki ve sorumluluğun-

da olduğu halde davalar belediyelere yöneltilmektedir. Mahkemeler bazı kararlarının gerekçelerinde bu alanların DOP olarak uygulanması sonucu bedelsiz alınabileceği, ancak imar uygulamasını zamanında yapmadıkları gerekçesi ile belediyeleri sorumlu tutmaktadır. Bu gibi yerlerin hangi idare tarafından kamulaştırılması gerektiği konusunda açık bir yasa hükmü bulunmamaktadır. Örneğin; ibadet yerlerinin kamulaştırılmasında ilgili kurumun Diyanet İşleri Başkanlığı olduğu düşünüldüğünde, bu konuda yetkilendirilmesi gerekmektedir. **2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda** yapılacak düzenleme ile hukuki el atmalarda dini, eğitim, sağlık tesis alanlarına ilişkin açılan davalarda husumetin belediyeye değil de ilgili idareye yani asli görevi bu hizmetleri yerine getirmek olan Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı gibi kamu kurumlarına yöneltilmesi gerekmektedir. Bu konudaki tereddütlerin ortadan kaldırılması ve mahkemelere takdir hakkı bırakılmayacak şekilde açık bir düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

Öneri:

Kamulaştırma Kanunu ek madde 1'in 1. fıkrasına 'bütçe imkanları dahilinde bu taşınmazlar' ibaresinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ibare eklenmelidir:

"Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar İmar planında bu yerlerin umumi hizmetlere ve resmi kurumlara ayrılması yönünde uygun görüş veren ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldırarak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır. Bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması hâlinde taşınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6. maddesindeki uzlaşma sürecini ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir."

“ Kamulaştırmасız el atma davaları ile bedele dönüştürme davaları sonucunda hükmedilen bedeller belediye bütçesine büyük yük getirmektedir.

Bütçe ve planlamalarda imar planlarından kaynaklanan kamulaştırmасız el atma davaları sonucu ödenmesi gereken tazminat bedelleri özellikle yeşil alan, rekreasyon alanı gibi alanlara ilişkin kamulaştırmасız el atmalardan doğacak tazminat yükü ile bedele dönüştürme davaları sonucu hükmedilen bedelleri karşılamak üzere belediyelere merkezi bütçeden bu ödemelerde kullanılmak üzere pay aktarılması gerektiği değerlendirilmiştir.

İMAR UYGULAMALARI VE KENTSEL DÖNÜŞÜM

“ Kanunda belirtilen bina tanımı kaçak yapıları kapsamamaktadır.

26 Eylül 2004 tarih, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu imar kirliliğine neden olma⁷ düzenlemesinde belirtilen bina tanımı, uygulamadaki kaçak yapıları kapsamamaktadır. Bu durum kaçak yapı ile mücadelede zafiyet oluşturmaktadır. Kanunda belirtilen “bina” tanımının “yapı” olarak değiştirilmesi soruna büyük ölçüde çözüm getirecektir.

“ Kentsel dönüşüm parsel değil ada bazlı olmalıdır.

Kentsel dönüşümün parsel bazlı da olabilmesi kentsel dönüşümden amaçlanan yararın sağlanamaması bakımından sorun olmaktadır. Uygulama kentsel dönüşüm yerine bina yenileme (yıkma-yapma) şekline dönüşmekte, kamusal donatı alanları ihtiyacı göz ardı edilmektedir. 16 Mayıs 2012 tarih, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun⁸’da⁸ değişiklik yapılarak kentsel dönüşüm-

7 İmar kirliliğine neden olma Madde 184- (1) Yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Yapı ruhsatı alınmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınıai faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Üçüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanır.

(5) Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

(6) (Ek: 29/6/2005 – 5377/21 md.) İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz.”

8 “Uygulama işlemleri Madde 6- (1) (Değişik: 14/4/2016-6704/23 md.) Üzerindeki bina yıkılarak arsa hâline gelen taşınmazlarda

daha önce kurulmuş olan kat irtifakı veya kat mülkiyeti, ilgililerin muvafakatleri aranmaksızın Bakanlığın talebi üzerine ilgili tapu müdürlüğünce resen terkin edilerek, önceki vasfı ile değerlendirilerek bulunularak veya malik ile yapılan anlaşmanın şartları tapu kütüğünde belirtilerek malikleri adına payları oranında tescil edilir. Taşınmazların niteliği resen mevcut duruma göre tescil edilir. Bu taşınmazların siciline bulunan aynı ve şahsi haklar ile temlik hakkını kısıtlayan veya yasaklayan her türlü şerh, hisseler üzerinde devam eder. Belirtilen haklar ve şerhler, tapuda; tevhit, ifraz, terk, tescil, kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisine ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez ve bu işlemlerde muvafakat aranmaz. Bu şekilde belirlenen uygulama alanında cins değişikliği, tevhit, ifraz, terk, ihdas ve tescil

mün parsel değil ada bazlı ve en az 10.000 m² alan esaslı dönüşüm olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

“ Kentsel dönüşüme ait Danıştay kararları ile idare mahkemeleri kararları kapsam itibarıyla birbirleriyle çelişkilidir.

Riskli alan kararına karşı dava açmamış taşınmaz maliklerinin riskli alanı kapsayan plana karşı açtıkları davalarda idare mahkemeleri, Danıştay kararlarına aykırı olarak, riskli alan kararı hakkında verilmiş yürütmeyi durdurma ya da iptal kararını planın yürütülmesinin durdurulması veya iptali için yeterli gerekçe olarak görmektedir.

Çözüm önerisi olarak, 6306 sayılı kanunun ek madde 1'e (*riskli alan kararına karşı açılmış iptal davalarında verilen iptal veya yürütmenin durdurulması kararları sadece davacılar bakımından etkilidir.*) veya (*riskli alanlardaki planlara karşı açılan iptal davalarında, sadece riskli alan kararına karşı açılan iptal davalarında verilmiş olan kararlara dayanılarak hüküm tesisi edilemez*) cümlesinin eklenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Ayrıca ek madde 1 de yer alan ' *uygulama işlemleri üzerine riskli alan kararlarına karşı dava açılmaz düzenlemesi, bu kanunun 2. maddesine göre alınmış riskli alan kararları için de uygulanır*', şeklinde bir yasal düzenleme yapılmasının soruna çözüm getireceği düşünülmüştür.

işlemleri muvafakat aranmaksızın Bakanlık, TOKİ veya İdare tarafından resen yapılır veya yaptırılır. Bu parsellerin malikleri tarafından değerlendirilmesi esastır. Bu çerçevede riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarında uygulama yapılan etap veya adada, riskli yapılarda ise bu yapıların bulunduğu parsellerde, yapılar yıktırılmadan önce, parsellerin tevhit edilmesine, münferit veya birleştirilerek veya imar adası bazında uygulama yapılmasına, ifraz, terk, ihdas ve tapuya tescil işlemlerine, yeniden bina yaptırılmasına, payların satışına, kat karşılığı veya hasılat paylaşımı ve diğer usuller ile yeniden değerlendirilmesine, yapının paydaşı olup olmadıkları gözetilmeksizin sahip oldukları hisseleri oranında paydaşların en az üçte iki çoğunluğu ile karar verilir. Bu karara katılmayanların arsa payları, Bakanlıkça rayiç değeri tespit ettirilerek ve bu değerden az olmamak üzere anlaşma sağlayan diğer paydaşlara açık artırma usulü ile satılır. Bu suretle paydaşlara satış gerçekleştirilemediği takdirde, bu paylar, Bakanlığın talebi üzerine, tespit edilen rayiç bedeli de 11583 Bakanlıkça ödenmek kaydı ile tapuda Hazine adına resen tescil edilir ve yapılan anlaşma çerçevesinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır veya Bakanlıkça uygun görülenler TOKİ'ye veya İdareye devredilir. Bu durumda, paydaşların karar ile yapılan anlaşmaya uyularak işlem yapılır. Açık artırma ile satışı yapılacak payların üzerindeki ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar, satış sonrasında satış bedeli üzerinde devam eder. Satış işlemi sonrasında tapu kaydındaki haklar ve şerhler Bakanlığın talebi üzerine tapu müdürlüğüne resen terkin edilir.”

BELEDİYE GELİRLERİ

“ Adli yargıda görülen konusu belli bir miktar paranın ödenmesine hükmedilen, özellikle tazminat, kamulaştırma ve tapu iptal ve tescil davalarında idareye başvurmaksızın yapılan ilamlı icra vekalet ve harçları belediyeler için ayrı bir yük teşkil etmektedir.

İdarelerin taraf olduğu ve adli yargıda verilen ilamların icrasında idareye başvuru şartı şeklinde bir hüküm bulunmaması, usul ekonomisinin düzenlenmesi ve icra dairelerinin iş yükünün hafifletilmesi, idarelere ilave mali külfet (icra masrafları, icra vekalet ücretleri, faiz, vs.) doğmaması için **9 Haziran 1932 tarih, 2004 sayılı, İcra İflas Kanununun** ilamların icrası bölümüne bir madde eklenmesi suretiyle düzenleme yapılmalıdır. **6 Ocak 1982 tarih, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü** Kanununda⁹ düzenlenen idareye başvuru şartı, İcra İflas Kanununa da eklenerek idareye icra takibinden önce ödeme imkânı sunulmalıdır.

Öneri:

2004 sayılı İcra İflas Kanununa aşağıdaki şekilde bir madde eklenmelidir:

“İdareye Başvuru

Madde 32/a: Genel yönetim kapsamındaki idarelere karşı açılan davalarda verilen ve konusu belli bir miktar paranın ödenmesine dair hükümler ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde yatırılır. Bu süre içinde ödeme yapılmaması halinde, ilamların icrasına ilişkin hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.”

⁹ “Kararların sonuçları Madde 28 – (2) (Değişik: 2/7/2012 - 6352/58 md.) Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.”

“ **Emlak vergi değerleme sürelerinin uzunluğu değer değişimlerinin yansıtılmasını ve öngörülmesini zorlaştırmaktadır.**

Emlak vergileri kentsel gelişim ve değer artışları doğrultusunda güncellenerek 4 yılda 1 belirlenmekte ve bu durum taşınmazın emlak vergi değeri ile rayiç değeri arasında büyük farklar oluşturmaktadır. Rayiç değer yani tapuda beyan edilen değer ile kamulaştırmaz el atma davaları sonucu ortaya çıkan değer farkı üzerinden ek emlak vergisi de alınabilir. Ayrıca emlak vergisi değerlemelerinde arsa takdir komisyonunca yapılan tespitlerin süresinin 2 yıla indirilerek güncel değişenler ile beraber değerlemeler yapılabilir.

Öneri:

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 39. Maddesinin 1. fıkrasının başına aşağıdaki cümle eklenmelidir:

"Kamulaştırmaz el atma davalarında hükmedilen tutarlar 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu uyarınca emlak vergi değeri sayılır. Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur."

“ **Emlak ve çevre temizlik vergisi gibi belediye vergi gelirleri üzerine hacizler konmaktadır.**

5393 sayılı Belediye Kanununda¹⁰ açıkça haczedilemeyeceği belirtildiği halde belediye vergi gelirleri üzerine uygulanan hacizler belediyeleri mali açıdan sıkıntıya uğratmaktadır. Kanundaki açık hükme rağmen haczin uygulanması üzerine açılacak haczin iptali davasında haczin fekki kararı ile birlikte %10'dan aşağı olmamak üzere bir tazminata mahkum edileceği yönünde yasal bir düzenleme yapılması keyfi haciz uygulamalarına karşı caydırıcı olacaktır. Net bir şekilde vergi olduğu belli olan bu kalemlere icra müdürlükleri tarafından haciz tatbik edilemeyeceği kesin bir şekilde hükme bağlanmalıdır. Aksi takdirde icra hukuk mahkemesinde açılacak şikayet davasının sonucu beklenene kadar tahsilat gerçekleşmekte ve kararın uygulama kabiliyeti kalmamaktadır.

¹⁰ "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları Madde 15- (9) Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez."

“ Tellaliye harçları taşınmazın bulunduğu ilçe belediyesinden alınmalıdır.

Adliyelerin taşınması ve tek bir çatı altında toplanmasından sonra ilçede satışı yapılan taşınır veya taşınmaz malların tellaliye harcını, o ilçe belediyesi değil satışın yapıldığı adliyenin bulunduğu ilçe belediyesinin alması bu malların bulunduğu belediye için sorun olmaktadır. Tellaliye harcını taşınmazın veya taşınırın haczedildiği veya kayıtlı olduğu adresin bulunduğu ilçe belediyesinin alması için yasal bir düzenleme yapılabilir veya bir havuz hesabı oluşturularak adliye çevresinde bulunan ilçe belediyeleri arasında paylaşılacak bir yöntem geliştirilebilir.

“ Yüzölçümü ve hizmet alanı geniş olan belediyelerin vergi gelirlerinden aldıkları pay arttırılmalıdır.

2 Temmuz 2008 tarih, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine Ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna¹¹ göre belediyelerin faydalanma oranı azdır. Belediyelere aktarılan paylarda nüfus ve gelişmişlik yanında yüzölçümü ve hizmet alanının genişliği kriterleri de dikkate alınarak gelirlerin arttırılması sağlanabilir. Buna ek olarak **26 Ocak 2011 tarih, 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununda**¹² düzenlenen il bank payının yüksek olması da ayrı bir sorundur. Kanunda belirlenen bu payın yarıya indirilmesi ve belediyelere aktarılan pay oranlarının arttırılması hususunda düzenleme yapılabilir.

11 “**Belediye paylarının tahsisine ilişkin esaslar MADDE 5 – (1) 2. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen orana göre ayrılan belediye payının; yüzde 80’lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve yüzde 20’lik kısmı gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından belediyelere dağıtılır.**

(2) (Değişik: 12/11/2012-6360/26 md.) Birinci fıkrada belirtilen gelişmişlik endeksine göre dağıtılacak miktar için Kalkınma Bakanlığı tarafından tespit edilen en son veriler esas alınır. Bu endeksin kullanımında, belde belediyeleri için bağlı bulunduğu ilçenin endeks değeri uygulanmak üzere, il, ilçe ve belde belediyeleri gelişmişlik katsayılarına göre en az gelişmiş olandan en çok gelişmiş olana doğru ve eşit nüfus içeren beş gruba ayrılır. Eşitliği bozan ilçe, denge kurulacak şekilde beldeleriyle birlikte bir önceki gruba veya bir sonraki gruba ilave edilir. Birinci fıkraya göre belirlenen miktarın yüzde 23’ü birinci gruba, yüzde 21’i ikinci gruba, yüzde 20’si üçüncü gruba, yüzde 19’u dördüncü gruba ve yüzde 17’si beşinci gruba tahsis edilir. Bu tahsisat, her grup içinde, gruba giren belediyelerin nüfuslarına göre dağıtılır.

(3) (Değişik: 12/11/2012-6360/26 md.) 2. maddenin ikinci fıkrasına göre ayrılan büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payının; yüzde 90’lık kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10’luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılır. Hesaplanan tutardan yüzde 30’luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İlbank A.Ş. tarafından aktarılır.

(4) (Değişik: 12/11/2012-6360/26 md.) 2. maddenin üçüncü fıkrasına göre ayrılan yüzde 6’lık büyükşehir belediye payının yüzde 60’ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Kalan yüzde 40’luk kısmının yüzde 70’i nüfusa, yüzde 30’u yüzölçümü esasına göre büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılır.”

12 “**Ortaklık yapısı ve sermaye MADDE 4 – (1) Bankanın ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir.**

(2) Bankanın sermayesi 9.000.000.000 (dokuz milyar) Türk Lirasıdır. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile beş katına kadar arttırılabilir.

(3) Sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine aşağıdaki kaynaklar eklenir: a) 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarlar. b) Bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi kârından yüzde otuz oranında ayrılacak pay. c) Diğer mevzuat hükümleri ile Banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışlar.”

“ Belediyeler sabit telefon hatları ve telekomünikasyon hatlarının geçtiği yerlerden bedel almalıdır.

27.12.2012 tarih, 28510 sayılı *Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo Ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik*¹³ ve *Bu Yönetmeliğin* Uygulanmasına İlişkin Usul ve *Esaslar* gereği gelir tarifelerinde bunlara yer verilmeli ve tahsile yönelik tarife hazırlanarak tahsil edilebilir.

13 “Geçiş hakkı ücretleri MADDE 9 – (1) Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için GHS tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamaz.

(2) Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatlar, her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılarak tespit edilir.

(3) İlk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretleri; bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırım yapılması suretiyle tespit edilir.

(4) Geçiş hakkı nedeniyle yapılacak keşif ücreti, sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesi nedeniyle taşınmazın tekrar eski haline getirilmesi bedeli, yer değişikliği bedeli, var olan faaliyeti durdurma bedeli ve benzeri adlarla alınan diğer bedeller ve tazminatlar, bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere ve hükümlere uygun olmak kaydıyla ve taraflar arasında yapılan geçiş hakkı anlaşmasında aksi belirtilmediği takdirde işletmeci tarafından ayrıca karşılanır.

(5) Geçiş hakkının kullanılması süresince geçiş hakkının kullanılmasından dolayı mevcut bir yapının, yolun, zeminin tekrar eski haline getirilmesine ilişkin iş ve işlemlerin hangi tarafça yapılacağı GHS tarafından belirlenir. Maliyeti işletmeci tarafından karşılanması suretiyle bu iş ve işlemlere ilişkin bedellerin belirlenmesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bu işlere ilişkin birim fiyatları dikkate alınır.”

İHALE MEVZUATI

“ **Kiralanan taşınmazın tahliyesinde, kira süresi sonunda Devlet İhale Kanununa göre tahliye edilmekte ve yeniden kiraya vermekte zorluk çıkmaktadır.** ”

11 Ocak 2011 tarih, 6098 sayılı Borçlar Kanununda¹⁴ kira sözleşmelerinin 10 yıl boyunca kendiliğinden yenileneceği, 5 yılda bir kira bedelinin güncellenmesinin¹⁵ talep ve dava edilebileceği, 10 yılın sonunda ise süresinde ihtar çekmek suretiyle sözleşmenin tek taraflı sona erdirilebileceği konularında düzenleme yapılmıştır. **8 Eylül 1983 tarih, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu**¹⁶ uyarınca kira sözleşmeleri

¹⁴ “**F. Konut ve çatılı işyeri kiralalarında sözleşmenin sona ermesi I. Bildirim yoluyla 1. Genel olarak MADDE 347-** Konut ve çatılı işyeri kiralalarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az on beş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılır. Kiraya veren, sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremez. Ancak, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya veren, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebilir.

Belirsiz süreli kira sözleşmelerinde, kiracı her zaman, kiraya veren ise kiranın başlangıcından on yıl geçtikten sonra, genel hükümlere göre fesih bildiriyle sözleşmeyi sona erdirebilirler.

Genel hükümlere göre fesih hakkının kullanılabilceği durumlarda, kiraya veren veya kiracı sözleşmeyi sona erdirebilir.”

¹⁵ “**E. Kira bedeli II. Belirlenmesi MADDE 344 - Tarafların yenilenen kira dönemlerinde uygulanacak kira bedeline ilişkin anlaşmaları, bir önceki kira yılında üretici fiyat endeksindeki artış oranını geçmemek koşuluyla geçerlidir. Bu kural, bir yıldan daha uzun süreli kira sözleşmelerinde de uygulanır.**

Taraflarca bu konuda bir anlaşma yapılmamışsa, kira bedeli, bir önceki kira yılının üretici fiyat endeksindeki artış oranını geçmemek koşuluyla hâkim tarafından, kiralananın durumu göz önüne alınarak hakkaniyete göre belirlenir.

Taraflarca bu konuda bir anlaşma yapıp yapılmadığına bakılmaksızın, beş yıldan uzun süreli veya beş yıldan sonra yenilenen kira sözleşmelerinde ve bundan sonraki her beş yılın sonunda, yeni kira yılında uygulanacak kira bedeli, hâkim tarafından üretici fiyat endeksindeki artış oranı, kiralananın durumu ve emsal kira bedelleri göz önünde tutularak hakkaniyete uygun biçimde belirlenir. Her beş yıldan sonraki kira yılında bu biçimde belirlenen kira bedeli, önceki fıkralarda yer alan ilkelere göre değiştirilebilir.

Sözleşmede kira bedeli yabancı para olarak kararlaştırılmışsa, beş yıl geçmedikçe kira bedelinde değişiklik yapılamaz. Ancak, bu Kanunun, “Aşırı ifa güçlüğü” başlıklı 138 inci maddesi hükmü saklıdır. Beş yıl geçtikten sonra kira bedelinin belirlenmesinde, yabancı paranın değerindeki değişiklikler de göz önünde tutularak üçüncü fıkra hükmü uygulanır.”

¹⁶ “**Ecrimisil ve tahliye Madde 75 –** Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şağilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şağilin kusuru aranmaz.

(Ek cümle: 23/7/2010-6009/24 md.) Ecrimisil itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde onbeş indirim uygulanır. Ecrimisil fuzuli şağil tarafından rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

istisnalar hariç 10 yılı geçememektedir. Bu ise Borçlar Kanunu ile uyumludur. Diğer yandan Borçlar Kanunu'nda kamu kurum ve kuruluşları tarafından kiraya verilen taşınmazların da bu Kanun'daki hükümlere tabi olacağı belirtilmiştir. Ancak Yargıtay 2886 sayılı Kanun'un 75. maddesindeki tahliye hükümlerinin belediyeler tarafından kira sürelerinin sonunda uygulanabileceği konusunda içtihat etmiştir. Bu içtihat sebebiyle Sayıştay denetimlerinde bu husus sürekli belediyelerin önüne gelmektedir. Devlet İhale Kanunu madde 75 ile Borçlar Kanunu'nun kira hükümlerinin birlikte değerlendirildiği yeni bir içtihadada gerek vardır. Hükümler arasında bir çelişki olmamakla birlikte uygulama farklılığı vardır. Yargıtay bu konuda Borçlar Kanunu'na da uygun bir içtihat geliştirmelidir.

“ **Devlet İhale Kanununda pazarlık usulü ile yapılacak işlerin kapsamında belediye taşınmazları belirtilmemektedir.**

*2886 sayılı Devlet İhale Kanununda*¹⁷ pazarlık usulüyle yapılacak işler düzenlenmektedir. Bu maddenin ilgili bendinde belediyelerin açık bir şekilde ifade edilmiyor oluşu, uygulamada sorun olmaktadır. İlgili maddedeki '*devletin*' ibarelerinin '*kamunun*' şeklinde değiştirilmesi için yasal düzenleme yapılmalıdır.

“ **Kamu İhale Kanununda pazarlık usulü ile ihale yapılacak hallerde küçük ölçekli yapım işleri dahil edilmemektedir.**

4 Ocak 2002 tarih, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre belediyeler tarafından ihtiyaç halinde küçük ölçekli yapım işleri yapılmak istendiğinde, bu işleri pazarlık usulüne dahil edilememektedir. Küçük ölçekli yapım işlerinin Kamu İhale Kanununun ilgili maddesi¹⁸ kapsamında sayılması için yasal bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecri-misil alınır.

İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.

(Ek fıkra: 23/7/2010-6009/24 md.)Köy sınırları içerisinde yer alan Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların işgalcilerinden tahsil edilen ecri-misil gelirlerinin yüzde beşi, 442 sayılı Köy Kanununda belirlenen görevlerde kullanılmak kaydıyla, tahsilatı izleyen ay içinde bu gelirlerin elde edildiği köy tüzel kişiliği hesabına aktarılmak üzere emanet nitelikli hesaplara kaydedilir. Maliye Bakanlığı bu oranı iki katına kadar artırmaya yetkilidir.”

17 “**Pazarlık usulüyle yapılacak işler: Madde 51 – (g)** Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri aynı hak tesisi,”

18 “**Pazarlık usulü Madde 21- (e)** İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.”

“ **Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre kanunda belirtilen haller dışında değişiklik yapılamamakta ve ek sözleşme düzenlenememektedir.**

5 Ocak 2002 tarih, 4735 sayılı *Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda*¹⁹ düzenlenen bu hüküm sözleşmelerin yeni koşullara göre uyarlanmasını engellemektedir. Sözleşmede bedel uyarlama imkanı ve yeni koşullara uyarlama imkanı hak ve nefaset ilkeleri çerçevesinde kanuna eklenmelidir.

“ **Kamu ihale ve çözüm sürecini yürüten ve sonuçlandıran personellerin bilgi ve tecrübe yönünden yetiştirilmesi gerekmektedir.**

Kamu ihalelerinde tekliflerin hazırlanması, yaklaşık maliyetin belirlenmesi, birim fiyatların ve şartnamelerin düzenlenmesi, zeyilname hazırlanması, itiraz ve şikayet başvuru sürelerinin takibi gibi konularda ilgili personelin ciddi bir şekilde yetiştirilmesi önemlidir. Uzmanlaşmanın sağlanması için mal ve hizmet alımının tek bir müdürlük marifetiyle yapılması ve sonuçlandırılması ve yapım işleri ihale sürecinin yine bu müdürlükçe yürütülmesi gerekmektedir.

19 “İlkeler Madde 4- Bu Kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemez. Bu Kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez. Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklerle sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur.”

TOPLU SÖZLEŞMELER VE SOSYAL DENGE TAZMİNATLARI

“ Sosyal denge tazminatlarında belediyeler arasında farklı uygulamalar bulunmaktadır.

Belediyeler arasında sosyal denge tazminatlarının ödenmesinde farklı uygulamalar mevcuttur. Bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğu açıktır. Sendika üyeliğinin toplu sözleşmelerindeki katkısının tüm belediyelerde hakkaniyete uygun bir şekilde dağıtılması gerekmektedir. Uygulama bütünlüğü sağlanması açısından tüm belediyelerde toplu sözleşmelerinin standart hale getirilmesi ve eşit ödemelerin yapılması, aynı şekilde sendikalara üye olanlardan daha az bir ücret kesintisi yapılırken başka bir sendikaya üye olan veya hiçbir sendikaya üye olmayanlardan daha fazla bir ücret kesintisi gerçekleştirilmektedir. Mevzuatın burada ulaşmak istediği amaç tüm kamu çalışanlarının sosyal şartlarını güncellemek ve hayatın olağan akışına uydurmaktır. Bu sebeple süregelen uygulamada yasal değişiklik yapılması öngörülmektedir.

25 Haziran 2001 tarih, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununda²⁰ “Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması” düzenlenmekte olup, **4 Nisan 2012 tarih, 6289 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** ile değişik maddede, söz konusu sözleşmelerin nasıl imzalanacağı, ne kadar süreyle geçerli olabileceği, hangi durumlarda sözleşme yapılamayacağı ve hangi durumlarda sözleşmelerin hükümsüz kalacağı ifade edilmiştir.

20 “Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması Madde 32 – (Değişik: 4/4/2012-6289/22 md.) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.

Yapılacak sözleşme, toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanır ve sözleşme süresi hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemez. Mahalli idareler genel seçim tarihini izleyen üç ay içerisinde de toplu sözleşme dönemiyle sınırlı olmak üzere sözleşme yapılabilir. Bu sözleşmeye dayanılarak yapılan ödemeler kazanımlı hak sayılmaz.

İlgili mahalli idarenin; vadesi geçmiş vergi, sosyal güvenlik primi ile Hazine Müsteşarlığına olan borç toplamının gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde onunu aşması, ödeme süresi geçtiği halde ödenmemiş aylık ve ücret borcu bulunması veya gerçekleşen en son yıla ilişkin toplam personel giderinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin belediyelerde yüzde otuzunu, il özel idaresinde yüzde yirmibeşini aşması hallerinde bu madde kapsamında sözleşme yapılamaz. Sözleşmenin yapılmasından sonra bu koşulların oluşması durumunda mevcut sözleşme kendiliğinden hükümsüz kalır.”

4688 Sayılı Kanunun 32. Madde/son fıkrası düzenlemesi denetleme hesabı açısından gerekli yasal sınırları ve kriterleri getirmekte iken, **27 Haziran 1989 tarih, Mükerrer 20211 sayı, 375 nolu 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler Ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu İle Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları Ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı Ve Kıdem Aylığı İle Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15. Maddesi** ise bu kriterlerin dışında bir uygulama öngörmektedir.²¹

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 04.04.2012 tarih ve 6289 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesiyle değişik Ek 15'inci maddesinde belediyelerde istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, bu tazminatın aylık tutarının 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ile ilgili belediyede en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

4688 Sayılı Kanunun 32. maddesinin yürürlüğe giriş tarihi **04/04/2012** (6289 sayılı kanununun 22. Maddesi) olarak son derece açıktır. Aynı yasanın 32. maddesi/1. Fıkrası ise 27/06/1989 tarihli 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15. maddesine atıfla başlamaktadır. İşbu atıf maddesinin yürürlüğe girişi de **04/04/2012**-(6289 sayılı kanunun 33. Maddesi) olarak belirtilmektedir.

Aynı tarih ve aynı sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişikliklerden birisi "Kanun değişikliği" olarak 4688 Sayılı yasanın 32. maddesini değiştirir iken, bir diğer değişikliğin aynı konuyu düzenleyen bir Kanun Hükmünde Kararname (27/06/1989 tarih ve 375 sayılı)'ye ek 15. madde olarak aynı tarihte eklenmek suretiyle yapılmış olması sadece kanun tekniği açısından hatalı olmayıp, kanun maddesinde belirtilen uygulama sınırlarının, kanun hükmünde kararname maddesi ile değiştirilmesi nedeniyle uygulayıcı idareleri de zor durumda bırakmış, üstelik aynı konuda farklı mali limit kriterlerini havi yasa maddesi ile kanun hükmünde kararname maddesinin içeriği nedeniyle çelişki yarattığı izlenmiştir.

Yine 4688 sayılı Kanun'a 6289 sayılı Kanun'la Geçici 14'üncü madde eklenmiş ve 15.03.2012 tarihinden önce akdedilen sözleşmelerin yeni dönemdeki durumunun ne olacağı, bu sözleşmelerin 31.12.2015 tarihinden önce çeşitli sebeplerle sona ermesi durumunda yeni sözleşmelerin hangi şart ve kurallara bağlı olarak imzalanacağı, yeni akdedilecek sözleşmede tavan tutarın ne alınması gerektiği gibi hususlara yer verilmiştir.²²

²¹ **Ek Madde 15-** (Ek: 4/4/2012-6289/33 md.) Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir. Sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir.

Ayrıca, 25 Ağustos 2017 tarih, 30165 sayı, Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kol- larına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4'üncü Dö- nem Toplu Sözleşmesi'nde "Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme" başlıklı dördüncü bölümünde imzalanan sözleşmelerin süresi uzatılmaktadır.²³

Gerek yansıyan uygulama problemleri, gerek uygulayıcı idareler arasında yorumdan kay- naklanan uygulama farklılıklarının giderilebilmesi, gerekse kanun ile belirlenen yasal sınırların kanun hükmünde kararname ile değiştirilmiş olması gibi yasa tekniği ve mevzuata uygun olamayan mevcut durumun düzeltilmesi gerekmektedir.

Öneri:

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek-15. maddesine aşağıdaki şekilde bir cümle eklenmelidir:

"Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 32. madde/son fıkrası şartlarının sağlanmış olması kaydı ile ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir."

22 **Geçici Madde 14-** (Ek: 4/4/2012-6289/30 md.) 15/3/2012 tarihinden önce 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi kapsamındaki idareler ile ilgili sendikalar arasında toplu iş sözleşmesi, toplu sözleşme, sosyal denge sözleşmesi ve benzeri adlar altında imzalanan sözleşmelerin uygulanmasına, söz konusu sözleşmelerde öngörülen sürelerin sonuna kadar devam edilebilir. Anılan sözleşmelerin uygulanmasına devam edildiği dönem için 32 nci madde hükümleri çerçevesinde ayrıca sözleşme yapılamaz. Söz konusu sözleşmeleri 31/12/2015 tarihinden önce sona eren veya mevcut sözleşmeleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra karşılıklı olarak feshedilen kapsama dahil idareler, sözleşmelerinin sona eriş veya fesih tarihini izleyen bir ay içinde sözleşmelerin sona erdiği veya feshedildiği tarih ile bu Kanunda öngörülen toplu sözleşme dönemi sonuna kadarki dönemle sınırlı olmak üzere üçüncü fıkra hükümleri dikkate alınmaksızın 32 nci madde hükümleri çerçevesinde sözleşme yapabilir. Ancak 32 nci madde uyarınca toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarın, unvanlar itibarıyla ilgili personele söz konusu sözleşmeler uyarınca yapılmakta olan ortalama aylık ödemenin altında kalması halinde; üçüncü fıkra hükümleri dikkate alınmaksızın 32 nci madde hükümleri esas alınarak 31/12/2015 tarihine kadar uygulanabilecek sözleşmelerde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte uygulanan sözleşme uyarınca unvanlar itibarıyla ilgili personele ödenen ortalama aylık tutar tavan olarak esas alınabilir. Bu şekilde yapılacak ödemeler kazanılmış hak sayılmaz.

23 "Sosyal denge tazminatı süre uzatımı madde 7- (1) 4688 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinde yer alan 31/12/2015 ibaresi 31/12/2019 şeklinde uygulanır."

“ **Personele yersiz ödeme yapıldığı gerekçesiyle verilen Sayıştay tazmin hükümleri kamu çalışanlarına yük getirdiğinden çalışma barışını olumsuz etkilemektedir.** ”

İlgili mevzuat hükümlerinin farklı yorumlanması sonucu personele yapılan ödemeler, Sayıştay denetimleri sonucunda bu ödemenin mevzuata aykırı bulunması sebebiyle yersiz olduğu ve kamu zararı oluşturduğu gerekçesiyle, bahse konu ödemenin ödeme belgelerinde imzası bulunan gerçekleştirme görevlileri ile harcama yetkililerinden tahsil edilmesi yönünde tazmin hükümleri verilmektedir. Söz konusu ödemeyi yapmakla bir menfaat elde etmeleri mümkün olmayan kamu görevlilerinden bahse konu ödemelerin doğrudan tahsili yönünde tazmin hükmü oluşturmak, özellikle çok sayıda personel çalıştıran kamu kurum ve kuruluşlarında gerek işleyişte ve gerekse tazmin hükmünün infazı noktasında ciddi sorun ve sıkıntılara yol açmaktadır. Bu nedenle personele ilgili mevzuat hükümlerinin farklı yorumlanması sonucu yapılan ve Sayıştay tarafından yapılan inceleme neticesi yersiz olduğu anlaşılan ödemelerin tazmini hususunda, özellikle bu ödemeden yararlanmış olan personelden tazmin hükmünün kesinleşmesinden sonra yapılacak yazılı bildirim üzerine kendisine ödeme yapılan personelden 90 gün içinde faizsiz olarak alınması, bu süre içinde ödemeyenlerden yasal faiziyle birlikte alınması, ilgili personelden tahsil edilememesi halinde bahsi geçen gerçekleştirme görevlileriyle harcama yetkililerinden tahsili cihetine gidilmesi yönünde bir yasal düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu düzenlemeyle birlikte daha önce personele yapılan yersiz ödemelerle ilgili bir geçici madde düzenlemesiyle bahse konu tazmin ilamlarının infaz edilmeyeceği ve mevcut sorgulamaların işlemde düşürüleceği yönünde bir düzenlemeye gidilmesinin, çalışma barışının sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple biriken sorunların çözümü adına aşağıdaki şekilde geçici bir madde önerisi hazırlanmıştır.

Öneri:

Geçici Madde:

“Konusu suç teşkil etmemek üzere, bu Kanunun yayımı (veya) tarihine kadar, idari bir işlem veya tasarrufla genel yönetim kapsamındaki idarelerde çalışan kamu personeline yapılan ve denetimler sonucu yersiz olduğu anlaşılan ödemeler nedeniyle ilgili kamu görevlileri hakkında idari, adli idari mali yargılama veya takibat yapılamaz, başlatılanlar infaz edilmeksizin işlemde kaldırılır.”

BELEDİYELERİN YARGI HARCİ YÜKÜ

“ Belediyeler yargı harçlarından muaf olmalıdır.

Belediyelerin taraf oldukları dava ve icra takipleri nedeniyle ödemek zorunda oldukları harçlardan dolayı tam olarak yükümlülükleri söz konusudur. Belediyelerin taraf oldukları davalarda mahkemelerin bakiye harç miktarlarını doğrudan vergi dairelerine bildirmeleri nedeniyle yüklü borçlar oluşmaktadır. Kararların idareye tebliğ edilip de harçların mahkeme veznelerine yatırılması sağlanmadan vergi borcu olarak yansımaktadır. Bunun yanında ülkemizde bazı idareler ilgili mevzuatlarında yer alan düzenlemelere istinaden taraf oldukları dava ve icra takiplerinden ortaya çıkan harçlardan muaf tutulmuştur. Bu nedenle belediyelerin taraf oldukları dava ve icra takipleri nedeniyle ödemek zorunda oldukları harç tutarından maktu oran üzerinden yükümlü tutulmalarının uygulanabilirliği bulunmaktadır. Hazine, Vakıflar Genel Müdürlüğü, TÜRSAT, PTT, TCDD, ve Ziraat Bankası A.Ş. gibi kurumlar harçtan muaf olup kamu hizmeti veren belediyelerin de muaf olmaları gerekmektedir. Ayrıca harçtan muaf belediyeye bağlı idarelerde, maliye hazinesi tarafından kabul edildiği halde ve mahkeme tarafından yazılan harç tahsil müzekkereleri özelgeler uyarınca mahkemesine iade edildiği halde mahkemeler tarafından harç ödeme muhtırası düzenlenmeye devam etmekte, özgelgeyi uygulamaktan kaçınılmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda²⁴ düzenlenmiş olan istinaf usulü, Temmuz 2016 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Taraf oldukları davalarda belediyeler, aleyhlerine olan kararlar hakkında sıklıkla ilk önce istinaf sonrasında ise temyiz incelemesine başvurma durumundadır.

24 İstinaf yoluna başvurulabilen kararlar (1) MADDE 341- (1) İlk derece mahkemelerinden verilen nihai kararlar ile ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz taleplerinin reddi ve bu taleplerin kabulü hâlinde, itiraz üzerine verilecek kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilir.

(2) Miktar veya değeri üç bin Türk Lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararlar kesindir. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/41 md.) Ancak manevi tazminat davalarında verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın istinaf yoluna başvurulabilir.

(3) Alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda üç bin Türk Liralık kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir.

(4) Alacağın tamamının dava edilmiş olması durumunda, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü üç bin Türk Lirasını geçmeyen taraf, istinaf yoluna başvuramaz.

(5) İlk derece mahkemelerinin diğer kanunlarda temyiz edilebileceği veya haklarında Yargıtaya başvurulabileceği belirtilmiş olup da bölge adliye mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlere ilişkin nihai kararlarına karşı, bölge adliye mahkemelerine başvurulabilir.

İki ayrı kanun yolu incelemesi nedeniyle belediyeler tarafından ödenen kanun yolu başvuru harç giderleri, belediyelerin harçlardan nisbi oran üzerinden sorumlu olmaları nedeniyle 2 kat artmış bulunmaktadır. Bu durum belediyelerde ciddi bir yargı harcı yükü meydana getirmektedir. **1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda**²⁵ temyiz daireleri hem hukuki hem de maddi inceleme yapmaktayken; karar düzeltme yoluna başvurulduğunda ise sınırlı olarak, itirazların karşılanıp karşılanmadığı, kararda birbirine aykırı fıkraların olup olmadığı, kararın kanuna aykırı olup olmadığı gibi hukuki incelemeler yapılmaktaydı. Bu halde dosya temyiz edilirken nispi harç alınmakta, karar düzeltme yoluna başvurulduğunda ise maktu harç alınmakta idi. Yeni usul kanunumuzla birlikte istinaf yoluna kanun yolu yürürlüğe girmiş olup; istinaf mahkemesi olayı hem hukuki hem maddi olarak incelemekte, temyiz daireleri ise hukuki inceleme yapmaktadırlar. Bu durum incelendiğinde görülmektedir ki, nispi harca tabi olan uyuşmazlıklarda temyiz yoluna başvurulduğunda yalnızca hukuki inceleme yapılması sebebiyle harcın nispi harç değil, maktu harç alınması gerekmektedir.

İstanbul ilçe belediyelerinin taraf olduğu hukuk ve tam yargı davalarının davaların önemli bir kısmı yüksek sayılabilecek meblağları içermektedir. Bu nedenle başta karar, istinaf ve temyiz harçları olmak üzere ödenen tutarlar yıl içinde önemli tutarlara ulaşmaktadır. Durumun daha kolay anlaşılabilmesi adına aşağıda verilen örnek belediyelerin aleyhlerine sonuçlanan davalarda kanun yolu safhası da dahil olmak üzere ödeyecekleri harç tutarlarını ayrıntılı olarak göstermektedir.

ÖRNEK : Belediye aleyhine sonuçlanan davanın tutarının 100.000-TL olduğunu düşünürsek (0/00 68,31 nisbi harç tutarı)
6.831-TL karar harcı,
6.831-TL istinaf başvuru harcı,
6.831-TL temyiz başvuru olmak üzere **TOPLAM: 20.493-TL harç ödenmektedir.**
Aşağıda yer alan öneri ile yani belediyeler maktu harca tabi olduğu takdirde, bu tutar toplamda 200-TL'yi geçmemektedir.

Öneri:

Bu nedenle 5393 sayılı Belediye Kanununun 'Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları' kenar başlıklı 16.maddesine aşağıdaki fıkralar eklenebilir:

"Belediyenin taraf olduğu dava ve icra takipleri maktu harca tabidir.

Belediyenin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, motorlu araçları, tesisleri, işlem ve faaliyetleri ile belediye tarafından açılan veya belediyenin taraf olduğu dava ve icra takipleri her türlü döner sermaye, fon, vergi, resim ve harçtan muaftır."

²⁵ 18.06.1927 tarihli 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 450. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

“ **İdari yargı mercileri tarafından bakiye harçlar dâhil ilam ve onama harçlarının tahsilinde, idareye ödeme öneli verilmesi yönünde yazılı bildirimde bulunulmalıdır.** ”

İdari Yargı mercilerince, mahkeme kararına derc edilen “bakiye harç” miktarlarının ödeme süresi geçirilmiş gibi doğrudan vergi dairelerine tahsil müzekkeresi yazılmasına karar verildiği görülmektedir. Kararı tebliğ alan belediye bu harcı normalde (15 günlük süre içinde) mahkeme veznelerine gecikme zammına uğramadan yatırabilecek iken, ilamda yer aldığı gibi vergi dairesine yazılmış olduğunu ve en kötüsü de “gecikme zammı” ile ödemesi zorunluluğu ile karşılaşmaktadır. Harç, vergi dairesine ödenmek istenince gecikme zammı hesabı yapılması gerektiği veya mahkeme kaleminden henüz müzekkerenin gelmediği yanıtı alınmakta ve idarenin kusuru olmadığı halde gecikme zammı da ödenmek zorunda kalınmaktadır. Bu uygulama yasal olmadığı halde her mahkeme kararına bağlı vergi dairesi uygulaması, müzekkere veya tahakkuk işlemleri tek tek vergi davasına konu edilmesi gerektiğinden dava açılmamakta, iptal edilememekte ve belediyeler için yıllık 1 milyon TL ve daha fazlası gibi ciddi parasal miktarlar ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple, **2 Temmuz 1964 tarih, 492 sayılı Harçlar Kanununda**²⁶ ilgili maddenin mahkemelerce vergi ruhuna uygun işletilmesi sağlanmalı, idari yargı kararlarında gördüğümüz “bakiye harç” için vergi dairesine doğrudan müzekkere yazılması talimatı verilmemeli, mahkeme kararının bu kısmında; “kararın bakiye harç mükellefine tebliğinden itibaren **21 Temmuz 1953 tarih, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanundaki**²⁷ gibi 1 ay içinde ödenmez ise vergi dairesine müzekkere yazılması için mahkeme kalemine talimat verilmesi” şeklinde bir düzeltme yapılması ihtiyacı belirlenmiştir.

26 “*Nispi harclarda ödeme zamanı: (1) Madde 28 – (1) sayılı tarifede yazılı nispi harçlar aşağıdaki zamanlarda ödenir:*

(Değişik: 23/7/2010-6009/18 md.) Karar ve ilam harcı,

Karar ve ilam harçlarının dörtte biri peşin, geri kalanı kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. Şu kadar ki, ölüm ve cismani zarar sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat davalarında peşin alınan harcın oranı yirmide bir olarak uygulanır. Bakiye karar ve ilam harcının ödenmemiş olması, hükmün tebliğe çıkarılmasına, takibe konulmasına ve kanun yollarına başvurulmasına engel teşkil etmez.

İcra Tahsil Harcı,

İcra takiplerinde Tahsil Harcı alacağı ödenmesi sırasında, ödeme yapılmayan hallerde harç alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir.

Harç alacağı icranın yerine getirilmesiyle doğar.

Konunun değeri üzerinden alınacak İflas Harçlarında da bu bent hükümleri uygulanır.

c) Depozito, defter tutma ve miras işlerine ait harçlar,

(1) Sayılı tarifenin (D) bölümünde yazılı depozito defter tutma ve miras işlerine ait harçlar için sonundan itibaren 15 gün içinde ödenir.”

27 “Ödeme zamanı ve önce ödeme: Madde 37 – Amme alacakları hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödenir.

Hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacakları Maliye Vekaletince belirtilecek usule yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu ödeme müddetinin son günü amme alacağının vadesi günüdür.

Amme borçlusu isterse borcunu belli zamanlardan önce ödeyebilir.”

KAMU HUKUKÇULARI

“ Kamu hukukçularının özlük hakları iyileştirilmelidir.

Yargı mercileri nezdinde kamunun/devletin hak ve menfaatlerinin savunulması ve temsili, yürütmenin işlemlerinin hukuka uygun şekilde tesis edilmesi, kamunun/devletin yüz milyonlarla ifade edilen değere sahip davalarının takibi ile kamu alacaklarının tahsili, kamunun güvenliği ve selameti için maddi ve manevi menfaatlerinin savunulması görevini yerine getiren kamuda çalışan avukatlar ile hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve hukuk işleri müdürü gibi değişik unvanlı kadrolarda görev yapan hukukçular, yüklendikleri ağır sorumluluklara karşın büyük mali sıkıntı içinde kalmaktadır.

Son zamanlarda yapılan Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler ile istikrarlı bir şekilde eşit işe eşit ücret verilmesi yönünde düzenlemeler yapıldığı; ek göstergeleri 3600 ve üzerinde olan müfettiş, iç denetçi, doktor, eczacı, mühendis, kimyager ve biyologlar gibi diğer kariyer meslek gruplarının yine kamuda çalışan avukatlar ile hukukçuların büyük bir kısmına verilmeyen makam, görev, temsil, denetim ve sair adlarla verilen tazminatları bulunduğu halde, 659 ve 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde aynı kariyer meslek grubu içinde sayılmalarına rağmen, kamuda çalışan avukatların ve hukukçuların ek göstergelerinin 3000 olması ve bütün bunların neticesi olarak da, 1/4 dereceden emekli olan bir kamu avukatının 1.300-1400 TL gibi cüzi miktarlarda emekli maaşı alıyor olmaları sebebiyle kamuda çalışan avukat ve hukukçular had safhada mağduriyet yaşamaktadır.

Ülke genelinde bakıldığında kamuda çalışan avukat, hukuk müşaviri, hukuk birimi amiri ve muhakemat müdürlerinin sayısının toplam yaklaşık 3.800 civarında olduğu, bu sayının önemli bir kısmının belediyeler gibi özel bütçeli kuruluşlarda çalışmakta olduğu, bu nedenle özlük haklarında yapılacak olan iyileştirmelerin, kamu maliyesine fazla bir yük de getirmeyeceği, devletin son derece büyük meblağlı davalarını ve alacaklarını takip eden, kamunun hak ve menfaatlerini korumak için her türlü fedakârlıkta bulunarak azimle çalışan kamu avukatlarının ve hukukçularının içinde buldukları mali sıkıntıların giderilmesi, görevde kalıcılığın temini ve hizmet verimliliğinin artırılmasına da katkı sağlayacaktır.

Bu hususlar dikkate alınarak; diğer kariyer meslek kadroları ile kamuda çalışan avukat ve hukukçular aleyhine meydana gelmiş olan ücret farkının giderilmesi ve ülkemizin

son zamanlarda yakaladığı büyüme ivmesinden ve ulaştığı ekonomik iyileşmelerden pay almaları, adalet ve hakkaniyetin de bir gereği olacağı gibi, görevde kalıcılığın temin edilmesine ve hizmet verimliliklerinin artırılmasına da katkı sağlayacak olması, yapılan düzenleme ile farklı kurumlarda çalışan kamu avukatları ile değişik unvanlar altında çalışan hukukçular arasında bu eşitsizliğin bir nebze de olsa giderilmesi, emekli olanlar açısından da hakkaniyet ve adaletin sağlanmasını hedefleyerek, kamuda çalışan avukatlar ile değişik unvanlar altında çalışan hukukçuların özlük haklarına ilişkin yaşadıkları sorunların giderilmesi, görev ve sorumluluklarının karşılığı olan bir ücret alabilmeleri ve bu anlamda kendi aralarındaki adaletin de sağlanması öngörülmektedir.

Kamu avukatlarının mali ve özlük hakları, yalnızca hakim ve savcılarının değil, kamuda görev yapan mühendisler, doktorlar, mimarlar, iç denetçiler, müfettişler gibi diğer kariyer meslek gruplarının bulunduğu göstergelerin aşağısında kalmaktadır. Yapılacak yasal düzenleme ile öncelikle kamu avukatlarının ek göstergelerinin 3600, özel hizmet tazminatlarının 200, ek ödeme göstergesinin 150-160-170, makam tazminatı göstergesinin 1000 olarak belirlenmesi düşünülmektedir. Bu ek göstergeler emeklilik maaşını da etkilediğinden, emeklilik sonrası alınacak düşük maaş nedeniyle mağduriyet yaşanmaması için ek göstergeleri yeniden düzenlenmelidir.

Öneri:

Öneri 1: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda hizmet sınıfları itibariyle, avukatlık, denetim, sağlık ve teknik hizmetler sınıfı için belirlenen ek gösterge oranları açısından başlangıçta bir denge kurulmuşken, zaman içerisinde yapılan değişikliklerle bu denge avukatlık hizmetleri sınıfı aleyhine bozulmuştur.

Adalet sisteminin savunma ayağının temsilcileri olan kamu avukat ve hukukçuları ile meslektaşları olan hâkim ve savcıların ücretlerine esas ek göstergeleri ile aralarındaki uçurum, her geçen yıl büyümektedir. Öyle ki birinci sınıfa ayrılmasına karar verilmiş hâkimin ek göstergesi 4800, birinci derecedeki bir avukatın, hukuk müşavirinin ve muhakemat müdürünün ek göstergesi 3000'dir. Her ikisi de adaletin tecillisine katkı veren kamu çalışanları arasındaki bu durum, mesleki motivasyonu olumsuz etkilediği gibi hakkaniyete de aykırılık oluşturmaktadır. 25 yıl önce mali ve özlük açıdan hâkim savcı ve avukat arasında büyük bir denge ve uyum varken, geçen yıllar içinde avukatların ve hukukçuların aleyhine mali ve özlük kayıpları yaşanmış ve günümüzdeki adaletsiz durum ortaya çıkmıştır.

Hâkim ve Savcıların ek göstergelerine, makam ve temsil tazminatı oranlarına yaklaşmak bir yana, kamuda çalışan müfettiş, iç denetçi, doktor, eczacı, mühendis, kimyager ve biyologlar gibi kariyer meslek kadrolarının ek göstergeleri 3600 ve üzerinde iken, kamuda çalışan avukatların ve hukukçuların ek göstergelerinin halen 3000'de kalması nedeniyle, kamuda çalışan avukatlar ve hukukçularla diğer kariyer meslek grupları arasında da adaletsiz bir durum meydana gelmiştir.

Aşağıdaki Cetvellerden de anlaşılacağı üzere; ek gösterge taban ve tavan katsayıları, diğer sınıflara nazaran düşük bırakılmıştır. Ek gösterge ödemeleri de, özel hizmet tazminatı gibi emekli maaşına etki ettiği için, bu haksız durum emeklilik döneminde de devam etmektedir.

II- TEKNİK HİZMETLER SINIFI	DERECE	EK GÖSTERGE
a) Kadroları bu sınıfa dâhil olup, en az 4 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte veya yüksekokullardan mezun olarak yürürlükteki hükümlere göre Yüksek Mühendis, Mühendis, Yüksek Mimar ve Mimar ile Şehir Plancısı ve Bölge Plancısı unvanını almış olanlar	1	3600
	2	3000
	3	2200
	4	1600
	5	1300
	6	1150
	7	950
	8	850

III- SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI	DERECE	EK GÖSTERGE
a) Uzman Tabip, Tabip, Diş Hekimi, Uzman Veteriner Hekim, Veteriner Hekim, Eczacı Biyolog, Tıpta Uzmanlık Tüzüğünde belirtilen dallarda uzmanlık belgesi alanlar veya bu dallarda uzmanlık unvanını doktora aşaması ile kazanmış bulunanlar	1	3600
	2	3000
	3	2200
	4	1600
	5	1300
	6	1150
	7	950
	8	850

Öneri:

I SAYILI EK GÖSTERGE CETVELİ (2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa ekli)

UNVAN	DERECE	EK GÖSTERGE
a)Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Danıştay Başsavcısı	1	8.000
b) Yargıtay üyeleri, Danıştay üyeleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekili, birinci sınıf hâkim ve savcılıkta üç yılını doldurup Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkını kaybetmemiş olanlar, Adalet Bakanlığı Müsteşarı	1	7.600
c) Birinci sınıfa ayrılmış, bu sınıfa ayrıldığı tarihten itibaren de meslekte üç yılını doldurmuş, Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkını kazanmış birinci sınıf hâkim ve savcılar	1	6400
d) Bu Kanuna göre birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilmiş olup da birinci derece aylığını almış olan hâkim ve savcılar	1	4.800
e) Diğer hâkim ve savcılar	1	4.000
	2	3.600
	3	3.000
	4	2.300
	5	2.200
	6	1.600
	7	1.500
	8	1.300

Yukarıdaki Cetvellerden de anlaşılacağı üzere; ek gösterge taban ve tavan katsayıları, diğer sınıflara nazaran düşük bırakılmıştır. Ek gösterge ödemeleri de, özel hizmet tazminatı gibi emekli maaşına etki ettiğinden, bu haksız durum emeklilik döneminde de devam etmektedir. Ek gösterge tavan katsayısı 3000 olan kamu avukatları, hekimler, mühendisler ve müfettişlere nazaran hem aktif hem de pasif dönemde daha az ek gösterge almaktadır.

Bu durumun kamuda çalışan avukatlar ve hukukçular lehine düzeltilmesi amacıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na Ekli (I) SAYILI CETVEL ile (II) SAYILI CETVEL in değiştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Keza 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin A/4 bendinde; "Teknik hizmetler sınıfında görev almak şartıyla jeolog, jeofizikçi, hidrolog, jeomorfoloj, kimyager, fizikçi... öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar" hükmü bulunmaktadır. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda, "Bu Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden memurdur" diye tanımlanan THS (Teknik Hizmetler Sınıfı) çalışanları bu şekilde avantaj ile göreve başlamaktadırlar. Yine hukuk mezunu olan hâkim ve

Öneri:

savcılar ile birlikte kamuda görev yapan avukatlar da; adalet hizmeti içinde yargının, yargı içinde ise idarenin temsilciliğini yürütmek görevini ifa etmektedirler. Bu itibarla Avukatlık Hizmetleri Sınıfında görev yapan avukatların yürüttükleri hizmete uygun dereceden hizmete göreve gerekir. 2802 Sayılı Hakimler Ve Savcılar Kanununa göre, hâkimler ve savcılar 8. dereceden göreve başladıkları gibi; aynı Kanunun 18 inci ve 21 inci maddelerine göre, hâkimlik ve savcılık mesleğinde bulunanlar her yıl kademe ilerlemesi ve her iki yılda bir derece yükselmesi yaparlar. Verilen emsaller, kamuda çalışan avukatın devletin/kamunun vekili sıfatını taşıması ve yürüttüğü görevin önemi nazara alınarak, mesleğe başlangıç derecesinde yeni düzenleme yapılması, amaçlanmıştır.

Öneri 2: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olarak istihdam edilen kamu görevlilerine çalıştıkları hizmet sınıfı itibariyle özel hizmet tazminatı ödenmektedir.

Kamu Avukatları, özel hizmet tazminatı ödemesi bakımından belirlenen oranlara bakıldığında, diğer hizmet sınıflarında istihdam edilen devlet memurlarından daha düşük bir orana tabi tutulmaktadır. Avukatlık Hizmetleri Sınıfı, görev, yetki ve sorumluluk bakımından diğer hizmet sınıflarına nazaran daha fazla özellik ve önemi haizdir. Buna karşılık, avukatların özel hizmet tazminatı, teknik, sağlık, emniyet ve denetim hizmetleri sınıflarındaki memurların aldıkları orandan azdır. Devlet Memurları Kanununda, uzman tabipler için kalkınmada öncelikli yörelerde fiilen görev yapanlara 90 puana kadar ilave imkânıyla birlikte %215, teknik elemanlar için %175, müfettişler için %230 %210 ve %195, iç denetçiler için %210 ve %195 gibi oranlarda özel hizmet tazminatı ödenmesi öngörülmüşken, Avukatlar için belirlenen oran % 135 olarak uygulanmaktadır. Yine Hukuk Müşavirleri için bu oran % 200 olarak uygulanmaktadır. Söz konusu tazminat, emeklilik maaşına da etki etmesi nedeniyle, bu orantısızlık emeklilik döneminde de devam etmektedir. Kamu avukatlarının ve hukukçularının, yürütmekte olduğu görev ve üstlendikleri sorumluluklar dikkate alınarak, daha hakkaniyetli bir oran verilmesi amaçlanmıştır.

Öneri 3: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ekli IV sayılı Makam Tazminatı Cetvelinde, hangi devlet memurlarının ne oranda makam tazminatından faydalanacakları düzenlenmiştir. Ancak kamu avukatları, hukuk müşavirleri, hukuk birimi amirleri, muhakemat müdürleri ve hukuk işleri müdürleri Kamuyu/Devleti temsil etmelerine rağmen, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na ekli IV sayılı Makam Tazminatı Cetvelinde yer almamaktadırlar. Kamuda çalışan avukatlar, hukuk müşavirleri, hukuk birimi amirleri, muhakemat müdürleri ve hukuk işleri müdürlerinin asli görevleri, müvekkillerini yargı yerlerinde ve çeşitli kurum ve kuruluşlar nezdinde temsil etmek olup, özü temsil olan savunma görevini müvekkilleri kamu kurumlarını yargı mercilerinde temsil etmek suretiyle ifa eden kamu avukatlarına, hukuk müşavirlerine, hukuk birimi amirlerine, muhakemat müdürlerine ve hukuk işleri müdürlerine buldukları makam itibariyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda öngörülen şekilde makam ve temsil tazminatı ödemesi yapılmamaktadır. Bu durumun düzeltilerek hakkaniyetin sağlanması için değişiklik teklifi sunulmuştur.

Öneri:

Öneri 4: İfa ettikleri yargısal görev dikkate alındığında, kamu avukatları ve hukukçuları ücret bakımından hâkim ve savcılarla eşdeğerde olması gerekmekte iken; eşit işe eşit ücret prensibiyle çıkarılmış olan 666 sayılı KHK ile kamu avukatları müfettişler, iç denetçiler, uzman tabipler, dış hekimleri ve veteriner unvanlı memur sınıflarından daha düşük oranlarda ek ödeme almaktadırlar. Yargı mercileri nezdinde devlet/kamu adına savunma görevini ifa eden kamu avukatları ile hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve hukuk işleri müdürü gibi kadrolarda görev yapan hukukçuların yapmış olduğu hizmetin niteliği düşünülerek, ek ödeme oranları arttırılarak hakkaniyetin sağlanması; diğer taraftan 399 sayılı KHK’de yapılan düzenleme ile bu Kanunla yapılan iyileştirmelerden 399 sayılı KHK uyarınca çalışmakta olan avukatların da yararlandırılması amaçlanmıştır.

Öneri 5: Bu maddede yapılan iyileştirme, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince davanın veya takibin karşı tarafından tahsil edilen vekâlet ücretine ilişkin olduğundan, hazineye ve bütçeye herhangi bir ek külfet getirmeyecek tam aksine tahsil olunan verginin artışı sağlayacak olan bu düzenleme ile son yıllarda özlük haklarında iyileştirme yapılmayan ve eğitim ve kariyerlerine uygun gelir elde edemeyen kamu kurum ve kuruluşlarının ağır dava ve icra dosyaları ile hukuki sorunların yükünü taşıyan avukatlar ile hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü, hukuk işleri müdürü ve görevlerini ifada bunlarla birlikte çalışan diğer hukuk birimi personelinin durumlarında bir iyileştirme yapılması, ayrıca vekâlet ücreti ödemelerinde uygulama birliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi vekâlet ücretinin yıllık limitinin artırılması, kamu malîyesine ve bütçeye herhangi bir yük getirmemektedir. Zira vekâlet ücreti ilgili idarelerin bütçe kalemlerinden ödenen bir ödenek değildir. Bilakis takip edilen dava ve icra dosyalarından takdir ve tahsil olunan vekâlet ücretinin hak sahibine ödenmesi ile ayrıca % 15 – 20 oranlarında gelir vergisi tahsil edileceğinden, vergi gelirinde de artış sağlanmış olacaktır. Bu şekilde bütçeye herhangi bir yük getirmeyen bir artışın yapılması ile kamuda çalışan avukatlar ve hukukçular ile hukuk birimi personelinin daha verimli çalışmalarına, takip edilen dosyaların daha hızlı sonuçlanması için azami çaba harcamalarına müspet etki edecek ve giderek kamu alacaklarının tahsilâtında da bir artışa vesile olacaktır.

Öte yandan dağıtım sonunda arta kalan tutarın üçüncü bütçe yılı sonunda ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedileceği yönündeki düzenleme, Avukatlık Kanununun 164.maddesindeki avukatlık ücretinin avukata ait olduğu yönündeki düzenlemeye, Anayasaya ve uluslararası düzenlemelere aykır olduğundan, yapılan değişiklik ile bu aykırılığın giderilmesi amaçlanmıştır.

Öneri 6: Yapılan düzenleme ile bu Kanunda yapılmış olan iyileştirmelerden, Kanunda belirtilen kadrolardan emekli olanların, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki aybaşıdan itibaren yararlandırılarak, hakkaniyet ve adaletin sağlanması amaçlanmıştır.

“ Vekalet ücretine getirilen limit motivasyonu olumsuz etkilemektedir.

Kamu avukatlarının takip ettiği davalar ve tahsilatını gerçekleştirdiği dosyalarda hak kazandıkları vekalet ücretlerinde belirlenen limit kaldırılmalı ve vekalet ücretlerinin tamamı avukata verilmelidir. Bu limit gösterge kaldırılmıyorsa gösterge rakamının en az 50 bin katsayısı olarak belirlenmeli ve dağıtımında mahalli idarelerin yapısını gözeten düzenlemelere yer verilmelidir. Ayrıca kamuya bağlı çalışan avukatların vekalet ücretinden alınan gelir vergisi kaldırılmalıdır. Bu konuda kamu avukatlarına muafiyet tanınarak, alınan vekalet ücretinin brüt üzerinden avukatın eline geçmesi sağlanmalıdır. Kamu avukatlarının takip ettiği davaların meblağları çok yüksek olanlarında, bu dosyaları yürütürken sorumlulukları ağır olmaktadır ve bu sebeple işin mahiyeti gereği mesleki sorumluluk sigortalarının belediyeler tarafından yaptırılması gerekmektedir. Tüm bunlara ek olarak, kamu avukatlarına duruşma ve keşif için arazi tazminatı ödenebilir ve avukatlar üzerinde mali bir yükümlülük olan baro aidatlarının da kurum tarafından ödenebilme imkanı getirilmesi motivasyonu olumlu yönde etkileyecektir.

Belediye avukatlarının amirleri net olarak belirlenmelidir.

“

Belediye avukatları vekalet ilişkisi ile belediye başkanlarını temsil etmektedir. Bu sebeple belediyede çalışan avukatların birinci derecede disiplin amirlerinin hukuk işleri müdürleri, üst disiplin amirlerinin belediye başkanlarının olması ve hiyerarşik olarak da hukuk işleri müdürlerinin doğrudan başkana bağlı olarak çalışması nihayetinde temyizden, davayı ve icrayı takipten sarfınazar olurları açısından avukatlara verilen önem ve statüyü arttıracakı düşünülmektedir. Buna ek olarak, hukukçu ve meslekten olmayan amirler tarafından disiplin soruşturmalarının yürütülmesi çoğu zaman disiplin soruşturması gerektirmeyen hususlarda bile soruşturmalar açılmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle hukuk birimi amirlerinin avukat veya en azından hukuk fakültesi mezunları arasından tayin edilmesi ve hukuk işleri müdürlüklerinin doğrudan belediye başkanına bağlı olması şeklinde uygulama teşvik edilmelidir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

MBB Hukuk Platformu II. Hukuk Çalıştayı'nda "*Kamulaştırma ve Kamulaştırmaz El Atma, İmar Uygulamaları ve Kentsel Dönüşüm, Belediye Gelirleri, Kamu İhale Mevzuatı, Toplu İş Sözleşmeleri ve Sosyal Denge Tazminatları, Belediyelerin Yargı Harcı Yükü ve Kamu Hukukçuları*" temel konu başlıklarında tartışmalar gerçekleştirilmiştir. Yerel yönetimlerde hukuk birimlerinin uygulamada hali hazırda karşılaştıkları ve ileride yaşanması muhtemel sorunların tespiti yapılmış ve mevcut yasal düzenlemelerde bulunan eksikliklerin ne şekilde tamamlanacağı belirlenmiş ve tespiti yapılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

Kamulaştırma ve Kamulaştırmaz El Atmada; bedel tespiti ve tescili davalarında, idari yargıda sunulan bilirkişi raporlarının mevcut ihtiyacı karşılamamasının dava sürecini olumsuz etkilediği ve Bilirkişilik Kanunu ile yalnızca bilirkişilerin nitelik ve niceliklerinin değiştiği, uygulamada ise aynı sorunların devam ettiği, bu sebeplerle bilirkişilerin seçiminde mahkemelerin daha özenli davranması gerektiği belirtilmiştir. Bedel tespiti ve artırımı davalarında kanunen öngörülen 4 aylık sürenin kısa oluşu da kurumları faiz yükü altında bıraktığı vurgulanmış ve bu konuda yasal düzenleme yapılması yönünde öneri metni hazırlanmıştır. Bedel tespiti ve tescil davaları ile kamulaştırmaz el atma davalarında tapudaki kayıtlar ile nüfustaki kayıtların çelişmesi ve kamulaştırma davalarında dava konusu taşınmaza mahkeme tarafından tedbir konmaması sonucu tescil işlemlerinde yaşanan aksaklığın giderilmesi konusunda mahkemelerden ilgili yerlere müzakerelerin yazılması konusunda çaba gösterilmesi konusunda uzlaşılmış ve ayrıca bu konuda bir öneri metni hazırlanmıştır. Kamulaştırma davaları sonucunda 1983 yılı öncesi ve 1983 yılı sonrası haciz yasağı uygulamalarının farklı oluşu sebebiyle yaşanan sorun için yazılan öneri metni ile çözüm sağlanması düşünülmüştür. Kamulaştırma ve kamulaştırmaz el atma davalarında mahkeme kararı kesinleşmeksizin yapılan icra takibinde belediyelerde haciz işlemlerinin yapılmasından ve fakat tescil işlemlerinin yapılamamasından kaynaklanan soruna icraya gitmeden evvel idareye yazı yazılması şeklinde çözüm önerisi verilmiştir. Yeşil alan, rekreasyon alanı, ibadet, eğitim, sağlık gibi tesis alanları ile ilgili hukuki el atma davalarında husumetin asıl görevli kamu kurumlarına yöneltilmesi gerekirken, davaların belediyelere karşı açılması sorununa ilişkin yasal değişiklik talebinde bulunulmuştur. Ayrıca kamulaştırmaz el atma davaları

sonucu ödenen bedellerin belediye bütçesine büyük bir yük getirdiği de belirtilmiş, merkezi bütçeden bu ödemelerde kullanılmak üzere belediyelere pay aktarılması gerektiği değerlendirilmiştir.

İmar uygulamaları ve kentsel dönüşüm konu başlığında, TCK'daki bina tanımının kaçak yapıları kapsamaması nedeni ile imar kirliliğine neden olma suçunda maddedeki bina ifadesinin değiştirilmesi gerekliliği dile getirilmiştir. Parselasyon planlarının büyükşehir belediyesinin onayına sunulmadığı için imar uygulamaları yapılmasına dair encümen kararlarının mahkemelerce iptal edilmesi sebebi ile bu yetkinin ilçe belediyelerine devredilmesiyle ilgili soruna büyük ölçüde çözüm getirileceği belirtilmiştir. Ayrıca İmar uygulamalarında 2981 sayılı Kanunun ve 3194 sayılı Kanunun aynı anda uygulanıyor oluşunun meydana getirdiği olumsuzluklar değerlendirilmiş, kentsel dönüşümün parsel bazlı olarak değil de ada bazlı olarak yapılmasını gerekli kılan bir yasal değişiklik ihtiyacı olduğu belirtilmiştir.

Belediye gelirlerinin arttırılması çerçevesinde yapılan tartışmalar neticesinde; adli yargıda görülen tazminat, kamulaştırma ve tapu iptal ve tescil davalarında ilamlı icra vekalet ve harçlarının belediyeler için ayrı bir yük teşkil ettiği ve icra takibinden önce belediyelere ödeme imkanının sunulması ile bu yükten kurtulacağı iletilmiştir. Emlak vergi değerlendirme sürelerinin uzunluğu sebebi ile değer değişimlerini yansıtmadığı ve bu sürelerin kısaltılması ihtiyacının bulunduğu değerlendirilmiştir. Belediyelerden alınan rayiç değerlerin gerçek bedelleri yansıtmıyor oluşu da vergi kaçırma hadiselerine varma tehlikesini getirdiği üzerinde durulmuştur. Kanunda açıkça belirtildiği halde belediye vergi gelirleri üzerine konulan hacizlerin belediyeleri mali açıdan olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Ayrıca tellaliye harçlarının taşınmazın bulunduğu ilçe belediyesinden alınmasının, yüz ölçümü ve hizmet alanı geniş olan belediyelerin İller Bankasından aldıkları payın arttırılmasının, sabit telefon hatları ve telekomünikasyon hatlarının geçtiği yerlerden bedel alınmasının da gelirleri arttırıcı nitelikte olabileceği aktarılmıştır.

İhale mevzuatında, Devlet İhale Kanununa göre kiralanın taşınmazın tahliyesinde ve yeniden kiraya verilmesinde süre sorununun çözümünde Borçlar Kanunu hükümlerinin birlikte değerlendirildiği bir içtihadın geliştirilmesi ihtiyacı görüşülmüştür. Devlet İhale Kanununda pazarlık usulü ile yapılacak işlere belediye taşınmazlarının da eklenmesinin ve Kamu İhale Kanununda pazarlık usulü ile yapılacak ihalelerde küçük ölçekli yapım işlerinin dahil edilmesi ihtiyacının üzerinde durulmuştur. Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda ek sözleşme düzenlenmesine yönelik ihtiyaç göz önünde bulundurularak yasal bir değişiklik yapılması önerilmiştir. Ayrıca kamu ihalelerini ve çözüm sürecin, yürüten ve nihayete erdiren personellerin eğitilmesi ve uzmanlaşması için çaba sarf edilmesi yönünde çalışmaların yapılması hedeflenmiştir.

Sosyal denge tazminatlarında asıl sorun, belediyeler arasında uygulama farklılıklarının bulunması, ödemelerde yeknesaklığın olmamasıdır. Uygulama bütünlüğü sağlanması

adına, toplu sözleşmelerinde yapılacak düzenleme ile ödemelerin bütün belediyelerde standart hale getirilmesi ihtiyacı olduğu belirlenmiştir. Bu sebeple sosyal denge tazminatında bütün belediyeleri bağlayıcı bir tavan limiti getiren 375 sayılı KHK'nın 4688 sayılı Kanununun 32. maddesinin son fıkrasındaki yasal sınırları esas alınacak şekilde değiştirilmesinin sorunları çözeceği kanaatine varılmıştır. Buna ek olarak, Sayıştay'ın belediyelerin sosyal denge tazminatı ödemelerini kamu zararı olarak değerlendirmesi ve özellikle çalışanların maaşlarından kesinti yapılmasını zorunlu kılan uygulaması, kurum ile çalışanları karşı karşıya getirdiğinden, bu uygulamanın gerçekten sosyal dengeyi sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Belediyelerin yargı harçları sebebi ile ciddi bir harç yükü altında oldukları belirlenmiştir. Bu sebeple yapılacak yasal düzenleme ile belediyelerin yargı harçlarından muafiyetinin sağlanması düşünülmüştür. Her ne kadar yalnızca belediyeler için bu muafiyetin sağlanması için çalışılmış olsa da, Anayasa Mahkemesi tarafından bu hususun uygun bulunmayacağı ve silahların eşitliği ilkesine de aykırı olabileceği tartışılmıştır. Nihayetinde diğer kamu kurumlarının da aynı talepte bulunmasının muhtemel oluşunun önüne geçilemeyebileceği ve fakat bu kamu kurumları örnek gösterilerek Belediye Kanununda yapılması teklif edilen değişiklik öneri metni uyarınca hakkaniyetli bir düzenleme olacağı düşünülmüştür.

Kamu avukatlarının mali ve özlük haklarına, disiplin işlemlerine ve statü sorunlarına değinilmiştir. Kamu avukatlarının yargının üç önemli ayağından biri olması sebebi ile hakim ve savcılarla eşit haklara sahip olması gereğinin altı çizilmiştir. Mesleki anlamda taşıdıkları büyük sorumluluk karşılığında taleplerin neler olabileceği değerlendirilmiş ve bu konularda yasal değişiklikler yapılması yönünde çalışmalar yürütülmesinin önemi belirtilmiştir.

Çalıştay katılımcıları gerek yerel yönetimleri ilgilendiren mevzuatın incelenerek sorunların tespitinde, gerekse temas edilen yetersiz uygulamalara ilişkin çözüm önerilerinin bir araya getirilmesinde, teklif ve öneri metinlerinin hazırlanmasında; Marmara Belediyeler Birliğinin, hukukçuları aynı çatı altında toplayarak birlikte çalışma ve üretme fırsatı sunması, nihai çalışmalarını ilgili mercilere iletebilme kabiliyeti bulunması gibi desteklerinin çok önemli olduğu da vurgulanmıştır.

Sonuç olarak, hukuk sisteminde ve buna bağlı olarak mevzuat alanında terminolojik sorunlarla karşılaşıldığı gibi uygulamaya yönelik sorunlar da yaşanmaktadır. Tüm çalıştay katılımcıları tarafından uzlaşılan, tespit edilen ortak problemlere ortak çözümler üretilmesi; ayrıca yapılacak yasal düzenlemelerde Anayasanın eşitlik ilkesi başta olmak üzere birçok esas ve ilkelere uygun şekilde hareket edilmesidir. Tüm çalıştay katılımcılarında, yargı sistemimizde yaşanan aksaklıkların ihtisas mahkemelerinin (İmar ve Kamulaştırma Mahkemeleri) kurulması ve alanında uzman hâkimlerin bu mahkemelere atanması ile büyük ölçüde giderileceği kanaati oluşmuştur. Nitekim bu çalışmanın, yaşanan sorunların çözümünde getirilen önerilerin hayata geçirilebilmesi ve çok daha

kısa süre içerisinde uygulamaya geçirilebilecek başka önerilerin geliştirilmesi açısından ve ileride doğması muhtemel olumsuzlukların önüne geçmesi noktasında tüm yönetim kademelerinde dikkate alınması ve değerlendirilmesi gerektiği konusunda fikir birliğine varılmıştır.

RAPORA KATKI SAĞLAYANLAR

GENEL RAPORTÖRLER

İSKİ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ..... AV. MEHMET KAPLAN
MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ.....AV. GAMZE GÜLER

ÇALIŞTAY KATILIMCILARI

ADALAR BELEDİYESİ..... AV. NİLÜFER HASANÇEBİ
ATAŞEHİR BELEDİYESİ.....AV. ALİ RIZA İLGEZDİ
ATAŞEHİR BELEDİYESİ..... AV. ÖZLEM YILDIRIM
ATAŞEHİR BELEDİYESİ..... AV. GİZEM KAYA
AVCILAR BELEDİYESİ.....AV. TOLGA BOZKUŞ
AVCILAR BELEDİYESİ..... AV. ERDEM YAVAŞ
BAĞCILAR BELEDİYESİ..... AV. İLHAN ÜNSAL
BAĞCILAR BELEDİYESİAV. MUHAMMET CELEP
BAĞCILAR BELEDİYESİ..... AV. BEKİR KAAAN KAYA
BAĞCILAR BELEDİYESİ..... AHMET NARİN
BAKIRKÖY BELEDİYESİ..... AV. SELİN ALBAYRAK
BAKIRKÖY BELEDİYESİ.....AV. FATMA NUR ÖNCE BİRER
BAYRAMPAŞA BELEDİYESİ..... AV. HİKMET DÜNDAR
BAYRAMPAŞA BELEDİYESİ..... AV. ÜMİT DEMİRCİ
BEYKOZ BELEDİYESİAV. HAKAN GÖKTÜRK
BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ..... AV. ORHAN YILMAZ
BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ.....AV. İSMET CEMAL DOĞAN
BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ.....AV. ZEYCAN VAROĞLU
BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ.....AV. CEVHER BURÇİN ATAŞAHİN
BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ.....AV. NAGİHAN BAYALAN
BEYOĞLU BELEDİYESİ.....AV. GÖNÜL TÜFEKÇİ
BEYOĞLU BELEDİYESİ.....AV. ENES AKDOĞAN
BÜYÜKÇEKMECE BELEDİYESİ.....AV. BORA BÜYÜK
ESENLER BELEDİYESİ.....AV. SERKAN BAŞ
ESENLER BELEDİYESİ.....AV. ARZU ÖNEL
ESEN YURT BELEDİYESİ.....AV. SİBEL ÜNAL
ESEN YURT BELEDİYESİ..... AV. İLKNUR TORLAK SOFU
ESEN YURT BELEDİYESİ.....AV. KÜRŞAD MOR
ESEN YURT BELEDİYESİ.....AV. ZEYNEP AYBAR
EYÜPSULTAN BELEDİYESİ.....AV. HATİCE EBRU BULUT
EYÜPSULTAN BELEDİYESİ.....AV. SERDAR ÇEBİ

EYÜPSULTAN BELEDİYESİ.....	AV. SİBEL KAHRAMAN
GAZİOSMANPAŞA BELEDİYESİ.....	AV. GÖNÜL ÖZTÜRK
GAZİOSMANPAŞA BELEDİYESİ.....	AV. NİHAT İRİCAN
GÜNGÖREN BELEDİYESİ.....	AV. SERKAN GÖKTAŞ
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ.....	AV. AYNUR MORDENİZ
İSKİ.....	AV. NURAY ERGİN
İSKİ.....	AV. TOLGA ÇİFTÇİ
İSKİ.....	AV. BİLAL DİRGEN
İSKİ.....	AV. İSMAİL AKGÜN
İSKİ.....	AV. HÜSAMETTİN KARACAOĞLU
KADIKÖY BELEDİYESİ.....	AV. ELVAN UNGAN YENİGÜN
KADIKÖY BELEDİYESİ.....	AV. ZEYNEP MAHSERECİ TARHAN
KADIKÖY BELEDİYESİ.....	AV. M. COŞKUN KARAKAŞ
KARTAL BELEDİYESİ.....	AV. BETÜL ŞENTÜRK
KARTAL BELEDİYESİ.....	AV. YEŞİM GERİM
KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ.....	AV. NUR BURCU ÖZGÜR
KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ.....	AV. ÇAĞRI ŞENTÜRK SEVGİ
MALTEPE BELEDİYESİ.....	AV. EREN SÖNMEZ
PENDİK BELEDİYESİ.....	AV. AHMET ORHAN
PENDİK BELEDİYESİ.....	AV. OSMAN TALHA ÖZGÜR
PENDİK BELEDİYESİ.....	AV. MUHAMMET TALHA KOR
SANCAKTEPE BELEDİYESİ.....	AV. FATİH KUL
SANCAKTEPE BELEDİYESİ.....	AV. MEHMET SARI
SANCAKTEPE BELEDİYESİ.....	AV. VİLDAN ŞİMŞEK YAŞAR
SAPANCA BELEDİYESİ.....	AV. AYŞE KELEŞ
SULTANBEYLİ BELEDİYESİ.....	AV. FURKAN SAĞLAM
SULTANBEYLİ BELEDİYESİ.....	AV. SİNAN KOMAN
ŞİLE BELEDİYESİ.....	AV. KURBAN KOŞAN
ŞİLE BELEDİYESİ.....	AV. KÜBRA NUR ŞAHİN
ÜSKÜDAR BELEDİYESİ.....	AV. AYHAN BENGİ
ÜSKÜDAR BELEDİYESİ.....	AV. TİMUR ÇERKEZ
ÜSKÜDAR BELEDİYESİ.....	AV. MELİKE ODABAŞ
ÜSKÜDAR BELEDİYESİ.....	AV. M. BİLAL ERASLAN
ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ.....	AV. NİHAT KAVRAMAZ
MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ.....	YUNUS DEMİRYÜREK
MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ.....	EMREHAN FURKAN DÜZGİDEN
MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ.....	TARIK ŞİMŞEK